

In 1832, Winsor & Newton created the first moist water colours.
Today, they remain synonymous with excellence.

www.winsornewton.com

AQUAREL
INSTITUUT
BELGIE

Aquarel

32/3 INFO

AQUAREL
INSTITUUT
B E L G I È

AIB Aquarelinstituut van België vzw

In 1976 startte een groep vrienden-kunstenaars in Mol (B)

een doelbewuste promotie van de aquarelleerkunst.

De Kempische Aquarelvereniging richtte sindsdien meerdere succesvolle salons, festivals, promotietentoonstellingen en workshops in.

In 1999 werd de stichtingsnaam vervangen door Aquarelinstituut van België (AIB) om de werking te internationaliseren. De vereniging richt zich op het professioneel en niet-professioneel beoefenen van het medium aquarel.

Ze telt ongeveer 250 leden, vooral in België en Nederland e.a.

Er zijn: ereleden, actieve leden en toegetrokken leden.

Tot de activiteiten behoren vooral : het 2-jaarlijks salon, het 4-jaarlijks internationaal festival, promotietentoonstellingen, workshops en de uitgave van het viermaandelijkse tijdschrift Aquarelinfo.

Voorzitter: Bruni MORTIER

Jakob Smitslaan 30, 2400 Mol, Tel: 014/ 31 17 74

Secretariaat nieuwe leden: Tejo VAN DEN BROECK, Rechtstraat 94, 3582 Koersel,

Tel: 011/ 42 20 04, E-mail: tejovandenbroeck@telenet.be

Redactie: Bruni MORTIER

Jakob Smitslaan 30, 2400 Mol, Tel: 014/ 31 17 74, Fax: 014/ 31 87 53

E-mail: info@aquarelinstituut.be

Penningmeester: Agnes GEETS

Mijlstraat 10, 2570 Duffel, Tel: 015/ 31 55 20, E-mail: agnes.geets@telenet.be

Kernleden: Betty D'HERDE

Hazeveld 4, 1600 Oudenaken, Tel: 02/ 532 51 80, E-mail: betty.dherde@telenet.be

Schilderdagen: Monique TEVENIE, Haagdoornlaan 13, 3511 Hasselt-Kuringen,

Tel: 0476/ 59 60 54, E-mail: monique.tevenie@aquarelinstituut.be

ECWS-werking Liaison officer: Piet VAN LEUVEN

Don Boscostraat 21, 2400 Mol, Tel: 014/ 31 24 01, E-mail: piet.vanleuven@aquarelinstituut.be

Website webmaster: Benjamin SURKYN, www.aquarelinstituut.be

E-mail: benjamin.surkyn@aquarelinstituut.be

Erecomité

Stanislas Emsens

Gottfried Salzmann (AU)

Ernest Van Buynder

Harold Van De Perre

René Veris

Raad van Bestuur

Jef Boeckx

Swa Claes

Agy Claessen

Suzanne Loots

Bruni Mortier

Paul Nellens

Tejo Van den Broeck

Marie-Louise van Ierssel

Werkgroep - Schilderdagen

Monique Tevenie

Jef Boeckx

Ereleden

Swa Claes

Gaston Craps (†)

Léon Leenders (B-Mol)

Xavier Swolfs

Piet Van Leuven

Redactie Aquarelinfo

Samenstelling en eindredactie :

Bruni Mortier

Redactieleden

Tejo Van den Broeck

Swa Claes

Marie-Louise van Ierssel

Agy Claessen

Editoriaal

Het einde van het jaar nadert en dat stemt zowel tot herinneren als tot vooruitkijken. Er ligt veel moois achter ons.

Het 37ste Salon is afgerond en mag een succes genoemd worden. Een schitterende locatie, prachtige werken die veel lof kregen, tien werken verkocht... Wij zijn tevreden. Tijdens de zomermaanden was er de meerdaagse aan de Somme waar een vijftigtal deelnemers hun hartje konden ophalen aan het schilderen van stranden, promenades, krijtrotten of pittoreske houten huizen. Iedereen was gelukkig om op die mooie locatie in AIB-verband enkele dagen te kunnen doorbrengen. Het sociale aspect van een vereniging is ook belangrijk en de banden worden telkens hechter wanneer men schilder dagen samen beleeft. Als tussendoortje was er ook de schilder dag in het Blauwhof waar kernleden en andere leden samen werkten en overleg pleegden over kleurkeuze, perspectief of lichtinval.

Dan volgde de herfstworkshop die in de beste klimatologische omstandigheden verliep. Een Indian Summer om u tegen te zeggen, knalgele en rode eikenbladeren in een uitgestrekt bos en een imponerende begraafplaats waar sereniteit heerste te midden van al dat natuurschoon. Het was een dag van zon en licht degusteren, van schilderen, kletsen en luisteren naar de bespreker die pittige commentaar gaf. Dat was tegelijk de laatste activiteit in 2017.

Nu wordt het werken aan de toekomst en voorbereidingen treffen voor het 38ste Salon. We hebben nog geen locatie maar het thema is bekend: *Licht*. Ik hoorde al vaak opmerken dat schilderen altijd met licht te maken heeft en dat alles onder die noemer valt. Dat klopt, misschien. Maar dat is ook net de uitdaging: op een originele manier licht op je blad brengen en je realiseren dat er veel verschillende vormen van licht zijn. Als je in het woordenboek de samenstellingen met 'licht' opzoekt, kom je op allerlei ideeën: lichtbak, lichtbreking, lichtkoraal, lichthemelsblauw enz. Maar het is niet aan mij om jullie op ideeën te brengen. Daarvoor is ieder lid creatief en vindingrijk genoeg.

Bruni Mortier

Jaargang 32 n°3, 2017 Inhoud

3. Editoriaal
4. Georgia O'Keeffe
9. Prijs van het publiek 2017
10. Aquarelcolumn
12. Gedicht
13. Einde en begin
14. Toiletten
15. Een aquarel in de schijnwerpers
17. Focus
21. AIB exposeert
26. Lidgelden
27. Samenwerking
28. Kleur is de verwondering van het licht
30. Schilder dag in het Blauwhof
31. Op de boekenplank
32. Meerdaagse schildervakantie, Somme
35. Verslag herfstschilder dag
36. XXste ECWS Symposium
38. Meerdaagse schildervakantie, Renesse
43. Verslag herfstschilder dag
44. Blocnotes
45. Wedstrijden
46. Tentoonstellingen eigen leden
Tentoonstellingen
47. Activiteitenkalender

Lidmaatschap + Aquarelinfo

Van 1 jan. tot 31 dec. 2017

Actieve en toegetreden leden: €65
Sympathisanten: €50
Kernleden: €90

Storten op rek. nr. :
IBAN: BE60 6528 4222 0770
BIC: HKBABE22
van AIB, Jakob Smitslaan 30, 2400 Mol

www.aquarelinstituut.be

Georgia O'Keeffe

een icoon van de Amerikaanse
schilderkunst *of hoe een lelijk
eendje een prachtige zwaan werd*

Zegt de naam Georgia O'Keeffe u iets?

Het meest gehoorde antwoord op deze vraag is :

"Ja, ze schilderde close-ups van bloemen".

Een enkeling zal ook antwoorden: "... en landschappen van New Mexico".

Maar wist je dat ze, lang voor ze startte met het schilderen van bloemen, of van de landschappen van het Zuidwesten van de Verenigde Staten, totaal abstract en zelfs monochroom schilderde vanaf begin 1912?

Ken je haar houtskooltekeningen met onmiskenbaar Japanse invloed? Ken je haar kleurrijke aquarellen? Haar New York City reeks?

Evening Star No. VI, aquarel op papier, 8-7/8 op 12 inches

Early Abstraction 1915

Georgia O'Keeffe werd geboren op 15 november 1887. Haar vader Frank was van Ierse afkomst, haar moeder Ida was de dochter van een Hongaarse graaf. Ida was erudiet, koel en afstandelijk, hooghartig en liet duidelijk verstaan dat ze beneden haar stand getrouwd was. Frank was een boerenjongen, hardwerkend, warm en betrokken. Ida bracht 7 kinderen ter wereld. Ze geloofde in de waarde van opvoeding en onderwijs, cultuur en discipline. Frank vond het vooral belangrijk een plezierig en goed leven te hebben. Ida was vastbesloten om haar dochters naar kunstonderwijs (tekenen, schilderen, viool) te sturen zoals het adellijke jonge vrouwen betaamde.

Georgia was de oudste dochter, en de tweede in rij. Haar oudere broer Francis was moeders favoriet. Haar aandacht ging naar hem en naar de jongere baby's. Georgia werd verwaarloosd en was op zichzelf aangewezen. Ze leerde al heel vroeg om voldoende de regels te volgen zodat ze de volwassenen de indruk gaf van gehoorzaam te zijn, voor de rest deed ze absoluut waar ze zin in had! Dit is een strategie die ze voor de rest van haar leven gebruikt heeft.

Een ander aspect uit haar kinderjaren dat haar getekend heeft is dat Ida haar dochter onaantrekkelijk, zelfs lelijk vond. Zo lelijk dat Georgia opgesloten werd in haar kamer wanneer er bezoek kwam!

Dit heeft haar ongetwijfeld getraumatiseerd. Tegelijkertijd heeft het haar toegelaten van de vaardigheid om zichzelf bezig te houden, haar fantasie en haar creativiteit te ontwikkelen. En

New York Street in the Moon 1925, Olieverf op canvas

hiermee ook het vertrouwen in haar kunnen. Georgia was 10 jaar oud toen ze besliste om kunstenaar te worden! Ida bemoedigde noch ontmoedigde haar dochters; op die manier leerde ze hen dat hun kunst hun eigen keuze was.

Toch vond Ida dat de zus van Georgia meer talent had. Wie kent nu nog de werken van Catherine O'Keeffe?

Initieel waren het haar houtschooltekeningen die de aandacht van de New Yorkse kunstscène trokken. Alfred Stieglitz, een beroemd fotograaf, stelde ze ten toon in zijn Gallery 291.

Na hun ontmoeting in 1916 ontwikkelde O'Keeffe een professionele en persoonlijke relatie met Stieglitz die zou duren tot zijn dood in 1946.

Hun relatie was onconventioneel: Stieglitz was 23 jaar ouder dan O'Keeffe en reeds getrouwd. Hij had ook al een dochter. Ze leefden openlijk tesamen als minnaars. Ze waren "the talk of the town" doch Georgia trok zich er niets van aan en ging haar eigen weg. Zoals ze haar hele leven gedaan heeft.

In 1924 trouwden ze. Het koppel had een heel onconventioneel huwelijk voor die tijd: Georgia behield haar meisjesnaam - iets wat zelfs heden ten dage Amerikaanse vrouwen zelden doen! - en beiden concentreerden zich op hun eigen projecten. Toch was er wederzijdse beïnvloeding.

Stieglitz zou honderden foto's van haar nemen, veel naaktfoto's die sensatie opwekten in de kunstwereld. Ongetwijfeld droeg dit bij tot de seksuele interpretaties van haar bloemen.

Voor de eerste generatie feministen accapareerden haar als één van de hunne. Georgia heeft zich hier altijd tegen verzet.

Later zou Georgia in New Mexico gaan wonen. Ook na de breuk met Stieglitz bleven ze elkaar soms verschillende keren per dag schrijven (tussen 1915 en 1946 schreven ze ongeveer 25.000 brieven naar elkaar, waarvan 800 gepubliceerd zijn in het boek "My Faraway One"!).

Georgia begreep al op jonge leeftijd dat in die tijd schilderen mogelijk de enige weg was voor een vrouw om van een onafhankelijke en solitaire levensstijl te genieten, de solitaire stijl die haar van kindsbeen af opgelegd was.

In New Mexico leefde ze heel geïsoleerd: ze woonde op 112 km van de dichtstbijzijnde winkel! De laatste 25 jaar van haar leven maakte ze lange wandelingen in de woestijn, en schilderde dierenskeletten die ze er vond en prachtige landschappen.

Black Mesa landscape, New Mexico 1930, Olieverf op canvas

Haar laatste schilderijen zijn terug meer abstract.

Winter Road 1963, olieverf op canvas

Blue, 1916, aquarel op papier

Winter Road 1963, olieverf op canvas

Green Mountains, 1917, aquarel op papier

Georgia werd de meest gevierde vrouwelijke kunstenaar van de 20e eeuw. Ze is een pionier van de Amerikaanse abstracte kunst. Lang voor de Abstracte Expressionisten, Rothko, Newman en anderen, schilderde zij al abstract.

Ze werd beroemd voor het bevorderen van de status van vrouwen in de kunst. Want voor O'Keeffe was er geen vrouwelijke "ster kunstenaars". Niet één.

Haar iconische close-up schilderijen van bloemen en woestijn-landschappen van New Mexico zijn onmiddellijk herkenbaar. De heldere gedurfde kleuren van haar pallet en het abstract afbeelden van alle dingen, van beenderen en bloemen tot Manhattan zijn uniek in de kunstwereld. In haar beginjaren creëerde ze ook een verbazende hoeveelheid aquarellen gebaseerd op een serie simpele lijnen en gebogen vormen.

Om het even welk onderwerp - bloemen, naakten, haar patio of de locomotief in *Train at Night in the Desert* - O'Keeffe vereenvoudigde en puurde het uit tot zijn essentiële elementen.

Conclusie: Alhoewel Georgia O'Keeffe 30 jaar geleden stierf is haar invloed in de kunstwereld nog steeds voelbaar. Zij was een pionier, niet alleen voor vrouwen in de kunst, maar ook voor diegenen die "outside the box" willen leven.

Zij was een krachtige vrouw, een rolmodel, een icoon van de Amerikaanse schilderkunst, een vrouw met een merkwaardige levensloop.

Christiane Desteunder

Train at night in the desert, 1916, aquarel op papier

Prijs van het Publiek 2017

Tijdens het 37ste Aquarelsalon kon het publiek – naar goede traditie – een favoriet werk kiezen uit het grote aanbod aantrekkelijke aquarellen.

Dat resulteerde in een houten urne met meer dan 2500 stembriefjes. Monique heeft zich ontfermd over het ontplooiën, tellen, aanvinken en rangschikken, waarvoor onze hartelijke dank. Voor de vijfde keer blijkt dat de werken van Xavier bijzonder in de smaak vallen van onze bezoekers. Het werk 'Ontberingen, verscheurend beeld' behaalde het hoogste aantal stemmen. Proficiat !

Xavier reageerde als volgt : ' Ik ben heel tevreden dat het publiek nog steeds mijn werken waardeert en dat laat mij ook toe de evolutie van mijn aquarellen naar waarde te schatten. Op bepaalde momenten weet men zelf niet meer of men goed bezig is, zodanig dat men steeds beter en anders naar buiten wil komen.

Deze prijs is wel degelijk voor mij een bewijs om door te gaan in mijn denkpatroon !'

Nr	Deelnemer	Titel werk	Totaal
1	Xavier Swolfs	"Ontberingen" verscheurend beeld	76
2	Francine Camerlinckx	Aan het meer	67
3	Xavier Swolfs	Once upon a time	60
4	Frieda Rouffa	Magic Trees	56
5	Monique Tevenie	Indoor project	50
6	Ingrid Lefevre	Ingrid Matteo, homeless in Madrid	49
7	Frieda Rouffa	Spring is in the air	43
8	Martine Vanparijs	Fiets schaduw	43
9	Piet Van Leuven	Insomnia	39
10	Koen Spaas	Lost Beauty	38
11	Jos Antens	Christusdoorn	36
12	Fernand Thienpondt	Grote Markt, Brugge	36
13	Xavier Swolfs	"Afval" onze overconsumptie maatschappij	36
14	André Cauwbergs	Sjintoistisch straattempeltje - Japan	31
15	Monique Tevenie	Outside overview	29
16	Theo Verhulst	Concentratie	28
17	Frieda Rouffa	The cracked wall	27
18	Swa Claes	Novemberlicht boven Venetie (I)	26
19	Mia Koeneman	Vervlogen woorden	26
20	Francine Camerlinckx	De tijd woog zwaar	25

Aquarelcolumn

Op de herfstschilderdag vertelde de hoofdredactrice van dit tijdschrift dat mijn tekst binnen 14 dagen binnen moest zijn, denk eraan. Allemachtig, wat gaat dat snel, maar ik ben volledig opgeslorpt geweest door mijn cataractletsel. Gelukkig is het nu achter de rug en zijn we met man en macht aan deze column begonnen.

Ik ben voor de zesde keer uitgenodigd om de leider van de Belgische aquareldelegatie in Fabriano te zijn. Op de dag van vandaag zou communicatie geen probleem mogen zijn. Iedereen heeft een telefoon, computer en GSM. Je kan dus met iedereen telefoneren, mailen en SMS-en. Maar antwoorden ontvangen... hoort dat er ook bij? Dat is iets waar ik me ieder jaar aan erger. Ik heb nog steeds van een aanzienlijk aantal aquarellisten geen antwoord of reactie ontvangen op mijn vraag of ze meedoen en in welke mate. Maar ook andere leden van onze vereniging klagen daarover. Dat gaat dan over lidgelden, schilder dagen, toezicht doen, antwoorden op uitnodigingen en selecties voor tentoonstellingen.

De samenwerking met de leden van het AFB verloopt buiten verwachting vlot en veel kandidaten hebben zich opgegeven. Het is ieder jaar een feest daar in Fabriano en wie al eens meeging wil er meestal terug bij zijn. Een zestigtal landen doet mee en ongeveer 1.000 aquarellen zullen er te zien zijn. Omwille van het grote aantal is het formaat deze keer beperkt tot een half vel. Vermits de inschrijvingen voor ons land beperkt zijn, moeten we een aantal aquarellisten teleurstellen. Maar dit is ook zo voor ons Salon. Als er keuzes moeten gemaakt worden, zijn er steeds winnaars en verliezers.

Na vijf maanden zonder water en pigment geleefd te hebben en met grote schrik dat mijn loopbaan erop zat, ben ik weer aan de slag kunnen gaan. Ik kreeg zelfs de gouden raad om totaal anders te gaan schilderen. Dat is zoiets als een vis met een manke vin te zeggen: leer dan maar vliegen.

Hoe zit het eigenlijk met de aquarelverf? Ik krijg er af en toe om uit te proberen maar dat is een heel gedoe. Met enkele tubetjes of een napje ben ik echt niets. Ik zou het tijdens het schilderen moeten kunnen testen en dan heb ik een 20-tal kleuren nodig. Maar als je ze krijgt heb je geen keuze. Dan moet je het doen met wat ze je aanbieden, soms maar 3 napjes of tubes. Dus is de enige mogelijkheid dan enkele technische proeven te doen zoals staalkaartjes of proefstrookjes maken. Je zal denken: wat een dikke nek, hij krijgt iets en nog is het niet goed. Een nieuwe doos of kleurtjes uittesten is niet niets. Het is een kwestie van gewoonte. Je kent blindelings de kleuren en de plaats waar ze liggen. Je doet het allemaal zonder na te denken, op het gevoel. Wanneer je met iets anders begint, moet je dat weer helemaal aankweken tot je het weer blindelings kan en daar gaat tijd over en ook enkele aquarelletjes van duidelijk mindere of zelfs van geen kwaliteit. Met papier is het net hetzelfde. Een papier moet je leren gebruiken, dat weet ik en toch heb ik me weer laten vangen. Ik wilde voor Thessaloniki met mijn pas geopereerde ogen een gekregen blad proberen. Met mijn ogen lukte het toen nog niet en een gekregen blad... Dat moet je dus nooit doen, je weet niet hoe het papier zal reageren. Kan je de rand afplakken? Kan je afdekverf gebruiken? Dringt het pigment dadelijk in het papier of moet je wachten tot het water verdampt is? Allemaal vragen die je vooraf moet oplossen. Ik had een eigenaardige ervaring met een aquarelvel van 950 gr. Ik begon er op te schilderen en water en pigment bleven op mijn blad zitten. Toen het uiteindelijk droog was... niets dan vlekken! Ik kocht het bij een meesterpapiermaker en nam contact op. Hij veronderstelde dat het een vel was waar een coating op zat. 'Leg het een half uur in bad', zei hij 'en werk er daarna opnieuw op'. Zo gezegd, zo gedaan. En ja hoor ik kon er nu zelfs een ganse emmer over kieperen, het papier gaf geen krimp en het bleef alles mooi absorberen.

Hoe zit het eigenlijk met de aquarel? Ik heb er niet zo'n goed oog in wegens te veel, te dikwijls en te weinig variatie. Volgens mij zouden er beter minder mee doorgaan maar selectiever zijn. Dagelijks krijg je uitnodigingen om in een of ander stukje van de wereld deel te nemen.

Ik denk dat alleen de inrichters er beter van worden. Het is zelden of nooit dat er geen inschrijvings-fee moet betaald worden. Ik verneem nu zelfs dat men wil dat je een open boekhouding kunt tonen omdat er inrichters - ook leiders van landen - zich verrijken ten koste van al die gegadigden die deelnemen. Opgedreven verzendingskosten en logementskosten en administratieve kosten zijn schering en inslag. Ik kan dit niet begrijpen maar het gebeurt in alle milieus. Sommige malafide "artiesten" gebruiken iedere gelegenheid om te profiteren hoewel het verfoeilijk is. Maar men verwacht het niet in deze milieus. Sommige aquarellisten willen ver gaan om hun werk in Stabrokskivitch of in Oumaaijgot te kunnen tentoonstellen. En vooral om dan achteraf overal te kunnen vermelden dat hun werken hingen in Stabrokskivitch of

in Oumaaijgot. Maar wat heeft een simpel aquarellistje uit Koersel daaraan?

Iets anders is ook dat overal dezelfde "Masters" naar voren geschoven worden. Die laten zich daarbuiten dan ook nog eens gul betalen om 15 à 20 cursisten op hun stage hun eigen werk te laten naschilderen. En dan zijn sommige Masters gechoqueerd als ze overal kopies van hun eigen werk zien opdoemen.

Tejo

Administratie

Lidmaatschap + AquarelInfo : gelieve bij betaling NAAM en VOORNAAM van het schilderend lid te vermelden

Voor diegenen die dat nog niet deden :

Gelieve je gegevens door te sturen op : ledenaquarelaib@gmail.com

Volledige naam en voornaam - adres - email - tel.nr en / of gsm nr.

Gerstaecker

Le Géant des Beaux-Arts

Europa's grootste webshop voor kunstenaarsbenodigdheden : www.gerstaecker.nl

Gedicht

Dag ventje met de fiets op de vaas met de bloem
ploem ploem
dag stoel naast de tafel
dag brood op de tafel
dag visserke-vis met de pijp
en
dag visserke-vis met de pet
pet en pijp
van het visserke-vis
goeiendag
Daa-ag vis
dag lieve vis
dag klein visselijn mij

Het gedicht 'Marc groet 's morgens de dingen' is in 1924 geschreven door Paul van Ostaijen (1896-1928)

Uit: 'Marc groet 's morgens de dingen' Aquarel van Marc Mulders

Einde en begin

Bij het ontwaken op zondag beluister ik het radioprogramma 'Vroege Vogels'. Daarin wordt aandacht besteed aan de Jan Wolkersprij, die vandaag wordt uitgereikt.

Dik van der Meulen is de gelukkige, met zijn natuurboek 'De kinderen van de Nacht'. Weduwe Karina Wolkers vertelt over de Tulpenboom, waarvan Jan Wolkers als kind betoverd raakte. Het magische geel liet hem niet los. Toen hij uiteindelijk een stek van die Tulpenboom wist te bemachtigen plantte hij de boom eerst in zijn volkstuin, en later verhuisde hij mee naar Texel, waar hij in de herfstseizoenen heel het atelier geel kleurde door de afgevallen bladeren op het glazen dak. Dat Jans leven bijna ten einde was wist hij nog niet, toen hij zijn allerlaatste schilderij maakte: een totaal geel vlak, geïnspireerd op de bladeren van die Tulpenboom. Zo werd het levenseinde van deze kunstenaar via het doek verbonden met het begin. Ook zaterdag was er stralend geel te bewonderen, op de Militaire Begraafplaats van Lommel, waar ik met mijn collega's van het Aquarelinstituut van België een hele dag mocht schilderen. Tussen een onafzienbare vlakte van 20.000 stenen grafkruisen piekten bomen in alle soorten omhoog. Aan hun voet rusten 40.000 lichamen van gesneuvelde Duitse soldaten. Een kruis voor twee soldaten. België biedt deze 'vijandelijke' lichamen postuum gastvrijheid. Mij gaf dat een dubbel gevoel, terwijl ik mij helemaal alleen daar bevond. De anderen waren de bossen in getrokken, op zoek naar schilderachtige plekken. Maar ik stond gevangen tussen al die begraven jonge mannen van 18 jaar en ouder. Ze hebben tegen ons land gevochten, en het leven gelaten in vooral 1944, het jaar dat mij voortbracht. 40.000 jonge mannen stopten waar ik begon.

Midden op dat terrein vond ik een gele vlam, het was een kleine Ginkgo-boom,

**' Symbool van hoop en vrede
Geplaatst ter herdenking op de 50e verjaardag
van het einde van de oorlog
Mei 1995'**

Met deze symbolische boom had ik mijn schilderobject van deze dag gevonden. Bij het bijna dronken vangen van al dat geel op het aquarelpapier was ik weer volop in het hier en nu. Daags erna, de zondag, was ik tijdens mijn ochtendwandeling door de natuur weer net zo verrukkelijk alleen als op die militaire begraafplaats. Voor mij persoonlijk was ze, heel deze groene eenzaamheid, waar hier en daar het Wolkers-geel doorheen schemerde.

Tot ik, toch weer, vanuit het bijna zomerse Heden, werd teruggeworpen in datzelfde kommervolle verleden dat mij heeft voortgebracht: het laatste gedeelte van Wereldoorlog II. Een plaquette midden in het bos herinnert de wandelaar eraan dat verderop in dit bos een Amerikaanse bommenwerper neerstortte. Dat was vlak voor mijn geboorte. Een deel van de tienkoppige bemanning wist zich te redden, gelukkig. Enkele momenten ben ik daar blijven staan, mijn blik de gele bladeren in, om in gedachten eer te betonen aan zoveel mannen, Duitsers, Amerikanen, Nederlanders, die sneuvelen opdat ik mocht leven.

Toen liep ik verder, onbelemmerd, een vrouw van 73. Hier in deze herfstweelde weliswaar in mijn eentje, maar met op de achtergrond een man, kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen, en met zelfs nog een moeder, die mij nog steeds kan vertellen hoe het toen was. Maar met wie ik ook heerlijk de slappe lach kan hebben. Mijn einde lijkt nog niet aan de orde te zijn.

La vie est belle.

Henny Tonnaer

Toiletten

Henny Tonnaer

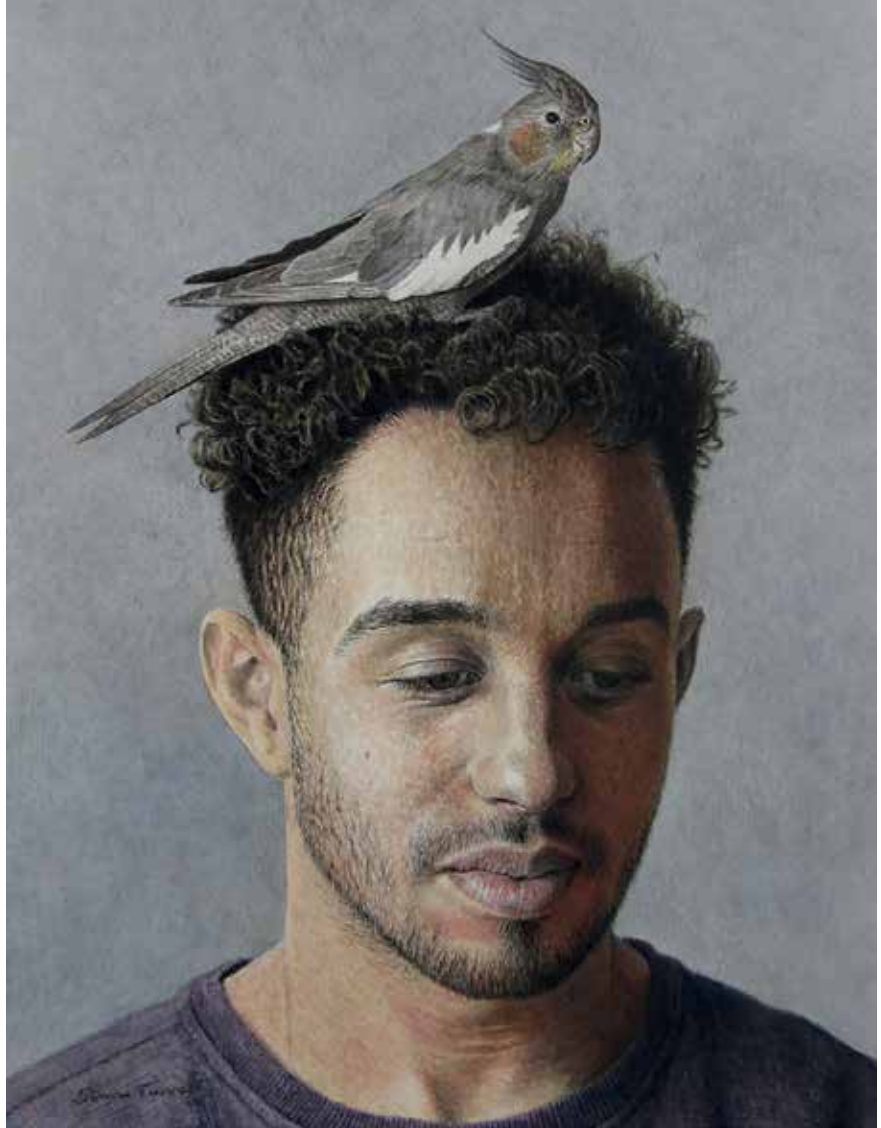
Dinsdagavond. Ik maak mijn rit naar de wekelijkse portretgroep, die 'Koppenclub' als naam heeft.

Bij mijn collega's aangekomen is de lust om meteen aan het werk te gaan voelbaar. Maar het model komt niet opdagen. Inwendig maak ik een vreugdesprongetje. Meestal worden dit de beste avonden, als we noodgedwongen zelf om beurten poseren.

Na een telefoontje zonder resultaat gaat Theo als eerste model zitten. We werken. Ik doe dat geruime tijd louter met mijn ogen alleen. Ik probeer speciale kenmerken te ontdekken, en ik meen ze te zien in de omtrek van zijn gezicht, dat deels rechthoekig en deels juist rond is. Zijn ogen zijn tamelijk strakke spleetjes. Daar goed op letten dus. Hij houdt mooi vol, zakt niet in, en er worden goede portretten gemaakt. De tijd is gevlogen als we met ons kopje koffie in de hand met elkaar aan het pauzeren zijn. Ik zit met bungelende benen op het podium, en men stelt voor dat ik daar maar meteen blijf poseren. Er wordt even overlegd welke houding ik aanneem, en daar gaat-ie. Ik zit in de stoel met mijn handen losjes ineen en het hoofd iets naar links weg gedraaid. Mijn blik houd ik gefixeerd op een naambordje met het woord 'Toiletten'. Het hangt hoog, zo blijven mijn ogen in open stand naar ik hoop. Ik luister hoe het stiller wordt. Dat is een van de fijne dingen bij het poseren, dat verstommen van elk geluid. Alleen wat vegen en krassen blijft over, af en toe een kuchje, een voet die zich verplaatst. 'Toiletten'. Ik teken met mijn blik de letters na, ik tel ze, en in gedachten spreek ik het woord uit. Vanuit mijn ooghoeken zie ik de schilders bezig. Een enkeling verandert na verloop van tijd van plek. Anderen staan bij elkaar een werk te bekijken. Een penseel wordt in een bakje water gereinigd. 'Toiletten'. Mijn linker dij speelt op, en er jeukt iets links op mijn kin. Maar ik wil flink zijn en ik merk dat die ongemakken ook weer over gaan. Dan begint een oog te tranen, en ik voel een kriebel in mijn keel. Als ik drie keren gehoeft heb wordt me een snoepje aangereikt. Verder gaat het weer. Ik heb geen idee meer van tijd, en dat is een prettige gewaarwording. Uiteindelijk ben ik los van mezelf. Er hindert me niets meer. Zodra penselen onder de kraan worden schoongemaakt en er hier en daar gesprekjes ontstaan weet ik dat we klaar zijn. Ik word van het podium af geholpen, en ik bekijk de resultaten. Ik zie Henny in vele varianten en van diverse leeftijden. We ruimen op en nemen afscheid. Bij het terugrijden zie ik opeens met dubbel bewustzijn de naambordjes: 'Neer', 'Beegden', 'Weert', 'Baexem'. Maar geen 'toiletten'. Thuis zie ik in de spiegel 'Henny', de enige echte. En dat spiegelbeeld zegt me dat het bedtijd is.

Henny Tonnaer

Een aquarel in de schijnwerpers

SIMON TURVEY

Charles

Aquarel

35 x 50 cm

Simon Turvey werd geboren in Kent in 1957. In zijn jeugdjaren groeide zijn interesse voor tekenen en schilderen maar ook zijn liefde voor de vrije natuur. Hij werd professioneel freelance kunstenaar en lid van de Society of Wildlife Artists. Jarenlang schilderde hij dieren in het wild maar daarna verlegde hij zijn terrein ook naar het portret, het menselijk lichaam en het stilleven. Turvey is een figuratief schilder. Zijn werken waren te zien op de SWLA tentoonstellingen en op de Royal Academy Summer Exhibition.

Hij behaalde prijzen bij de Sunday Times Watercolour Competition met zijn portret in aquarel van Charles. Dat werk is geïnspireerd op zijn neef en diens parkiet die zich bij voorkeur op zijn hoofd nestelt.

‘Ik begon aan dit werk door eerst een tekening op het blad te zetten’, legt hij uit. ‘Dan bouwde ik lagen van verf op terwijl ik erop lette niet te nat te werken opdat datgene wat al op het blad staat niet zou oplossen. Ik probeer niet te gedetailleerd te werken en niet elke porie weer te geven omdat ik ruimte wil laten voor de verbeelding en omdat iets uit zijn karakter moet naar voren kunnen komen.’

Turvey schildert graag naar het leven hoewel het voor hem vaak een worsteling is om zijn onderwerp goed op het blad te krijgen. Natuurgetrouw werken creëert voor hem een directe verbinding tussen het onderwerp en het eindproduct. Indien hij uit tijdsgebrek niet naar het leven kan werken, baseert hij zich op foto's. Nooit op een enkele foto maar op een hele reeks, vanuit verschillende hoeken omdat foto's de werkelijkheid nooit helemaal weergeven.

Bruni Mortier

Focus

Dominiek Reyntjens

Dominiek Reyntjens is een van de leden die het verst van onze AIB-bakermat wonen. Zijn huis met atelier staat in Kortrijk waar hij in het komende weekend een open-huis tentoonstelling houdt. De muren hangen dus vol met aquarellen van zijn hand.

B.M.: Hoe ben je tot aquarel gekomen?

D.R.: In mijn opleiding architectuur in St.-Lucas Gent hadden we een basis van modeltekenen. Iedere dag moesten we een schets maken en we hadden ook een jaar les in aquarel. Maar dit was vooral materialen leren weergeven, zoals verschillende stoffen, faïence en gevelstenen met voegwerk. Dat waren vakken die ik allemaal zeer graag deed.

B.M.: Waarom zat aquarel in die opleiding?

D.R.: In die tijd bestonden er geen computers. We kregen een uur per week aquarel met de bedoeling materiaal te leren weergeven. Het is een vak dat overgebleven is van vroeger. Achteraf was het voor mij een soort basis omdat ik leerde genoeg scheppen in dat schetsen.

B.M.: Heeft je dat meteen naar aquarel gevoerd?

D.R.: Na afgestudeerd te zijn kwam er het werkelijke beroepsleven, waar geen schetsen of aquarel meer te pas kwam. Ook het familiale leven met drie kinderen liet weinig tijd over voor een hobby. Na mij 40ste, toen de kinderen in het middelbaar zaten kreeg ik goesting om opnieuw iets met schetsen en aquarel te doen.

B.M.: Wat fascineerde je in aquarel?

D.R.: Ik was zeer geprikkeld door de maandelijkse aquarellen als reclame voor Portugal-travel in een tijdschrift voor reisagenten. Mijn vrouw Greta had een reisbureau en in die bladen zag ik telkens die geaquarelleerde tekeningen van An Ferleu. En de geaquarelleerde schetsjes van gerechtszaken in de kranten trokken mij ook aan. Dan ben ik gestart met avondlessen model en dat heb ik gedurende dertien jaar volgehouden. Ondertussen had ik ook een plaatselijke aquarelcursus gevonden. Daar zat ik alleen als man tussen gepensioneerde vrouwen uiterst precies bloemen en stillevens te aquarelleren. Dit heb ik drie jaar gedaan. Van 2001 tot 2006 ben ik lid geweest van een groepje zondagschilders.

B.M.: In hoeverre heeft je omgeving je hierbij beïnvloed?

D.R.: In 2006 heeft mijn vrouw mij buiten mijn weten als geschenk een aquarelworkshop cadeau gedaan bij Xavier Swolfs in Cadzand waar ik Martine Vanparijs en Eliane Joosten heb leren kennen. Daar kreeg ik de echte smaak te pakken.

B.M.: Vond je de werkwijze die je daar leerde kennen beter en anders dan wat je daarvoor kende?

D.R.: Het pure aquarelleren en het losse boeiden mij vooral. Het was veel meer dan plaatjes tekenen. De daaropvolgende jaren heb ik een elftal workshops gevolgd: in Knokke bij onder andere Coa Bei An, Wen ming Xin, nog enkele malen Xavier Swolfs, Gerda Mentens, Victoria en Slava Prischedko, Roland Palmaerts en Odette Feller, Kees Van Aalst en Bernadette Galle. In 2012 schreef ik me in voor een workshop bij Alvaro Castagnet in Antwerpen en in 2015 bij Marc Folly in Frankrijk. Daarna heb ik beslist geen workshops meer te volgen en te trachten een eigen stijl te vinden. Qua techniek weet ik voldoende, ik wil nu zelf mijn weg banen.

B.M.: Nu je gepensioneerd bent, heb je wellicht ook meer tijd om te schilderen.

D.R.: Sinds 2010 ga ik iedere woensdagavond naar een vrij atelier in Deerlijk bij Georges Schelstraete, waar ik de enige aquarellist ben. Dit doe ik om mij te verplichten minimum 1 aquarel per week te maken. Want dit wordt zo gemakkelijk uitgesteld bij gebrek aan tijd en andere prioriteiten. Xavier heeft mij ooit gezegd dat wie geen aquarel per week maakt, er nooit zal geraken. Je moet regelmatig oefenen. Maar voor mij blijven aquarelleren en schetsen een hobby, waar ik volledig kan in opgaan en kan genieten - in 't Westvlaams jeunen - van het het bezig zijn.

B.M.: Wie zijn je grote voorbeelden op aquarelgebied en waarom?

D.R.: Oude meesters die mij aanspreken zijn er veel maar vooral John Singer Sargent en Anders Zorn bewonder ik. Wie ik hoog acht omwille van het weergeven van het licht en het wit is

Joquin Sorolla, maar die schildert in olieverf. Hij is een meester in het weergeven van licht-donker effect.

B.M.: Welke onderwerpen boeien jou vooral?

D.R.: Mijn geliefkoosde onderwerpen zijn vooral gebouwen, vandaar dat ik opkijk naar aquarellisten als Castagnet, Zbukvic, Adrian Marmolejo Clarhed, Eugen Kisnicean, David Chauvin, Corneliu Dragan Targoviste. Spontane ingekleurde schetsen liggen mij ook, zoals deze van Jeremy Sohelian. Ook 'mensen' is een onderwerp dat mij aanspreekt. Hier kijk ik op naar de sublieme manier waarop Eudes Correia die weergeeft.

B.M.: Hoe ben je bij AIB terecht gekomen?

D.R.: AIB heb ik leren kennen via Xavier Swolfs. Hij heeft mij op het Aquarelfestival in Antwerpen in de lente van 2010 voorgesteld lid te worden van AIB. Daar heb ik nog geen moment spijt van gehad. Want de schilder dagen van AIB en de meerdaagse schildervakanties vind ik zeer tof. Het samen aquarelleren en bespreken van de werken is zeer leerrijk en geeft mij telkens een boost om verder te doen. Ook de vriendschap die er heerst binnen AIB doet deugd. De tentoonstellingen zal ik ook nooit missen want deze zijn telkens van een zeer hoog niveau. Zelf deelnemen aan tentoonstellingen boeit mij minder, omdat ik er tegenop zie van al wat er rond komt kijken zoals de selectie. Het brengen en terughalen van de werken, de permanentie enz. is niet zo evident als je van West-Vlaanderen bent. Laat mij maar liever zelf schilderen, dit is pure ontspanning en van de schilder dagen bij AIB maken wij telkens een lang weekend. Dat is dubbel genieten.

B.M.: Welke problemen ervaar je nog bij het aquarelleren?

D.R.: Mijn probleem is nog steeds dat ik alles wil schilderen wat ik zie. Voor mij is het zeer moeilijk om daarvan los te komen en meer abstraherend te werken, alsook van buiten het focuspunt meer wazig te werken. Soms denk ik dat ik meer thuishoor bij de Urban Scetchers.

B.M.: Wat vind je bijzonder aan onze vereniging?

D.R.: Wat mij wel opvalt binnen AIB is dat er zeer veel abstract gewerkt wordt en weinig figuratief. Dit in tegenstelling tot andere tentoonstellingen waar het figuratieve de bovenhand haalt. Toen ik in de inkomzaal in Alden Biesen binnen kwam, trof het mij dat bijna alle werken abstract waren. Sommige abstracte AIB-schilders zijn toppers in hun vak en ik benijd hen daar wel om maar ik ben toch eerder figuratief ingesteld. Ik probeer soms de dingen los te laten maar ik houd me toch vooral graag aan de dingen die ik kan.

Bruni

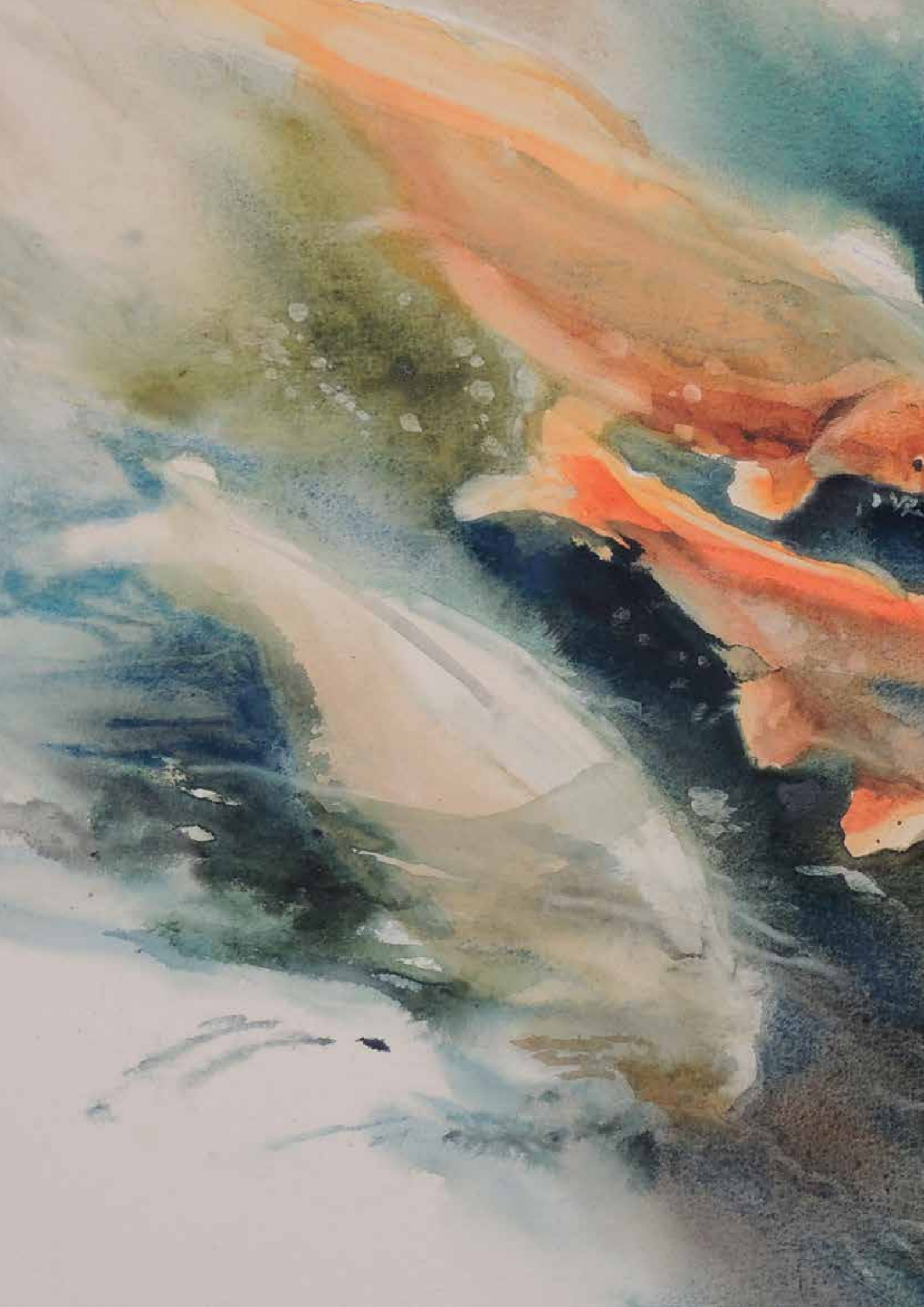
Aqua Bio

JOOSSEN-LUYCKX

Royal Belgian Caviar

AIB exposeert

bij de Deutsche Aquarell Gesellschaft (DAG)

Van 10 maart tot 13 april 2018 organiseert de DAG een tentoonstelling met ca. 250 aquarellen in Emmerich am Rhein

Naast leden van de Duitse vereniging zullen de Italiaanse, Franse, Belgische en Poolse vereniging hun werken kunnen exposeren. Wij werden uitgenodigd om 8 werken in te leveren. Onze deelnemers zijn: Martine Vanparijs, Fernand Thienpondt, Xavier Swolfs, Paul Nellens, Mia Koeneman, Liliane Goossens, Betty D'Herde en Lucienne Nijsters. De vernissage is op 10 maart om 19 uur in het PAN Kunstforum Niederrhein, Agnetenstrasse 2, Emmerich am Rhein.

De Hoge Venen, Xavier Swolfs

Fil Rouge, Martine Vanparijs

Ruïne op ruïne, Mia Koeneman

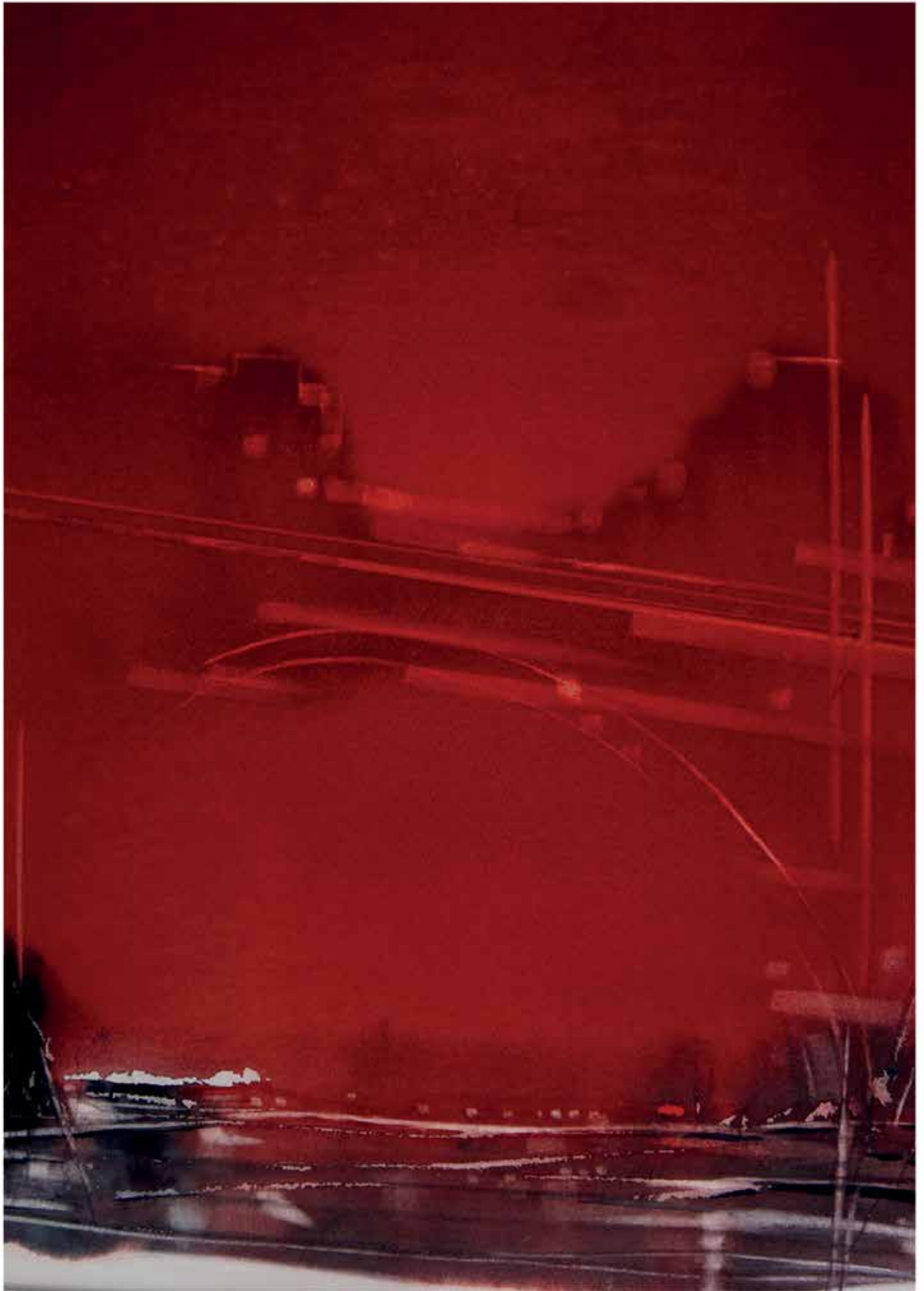

Abertawe, Paul Nellens

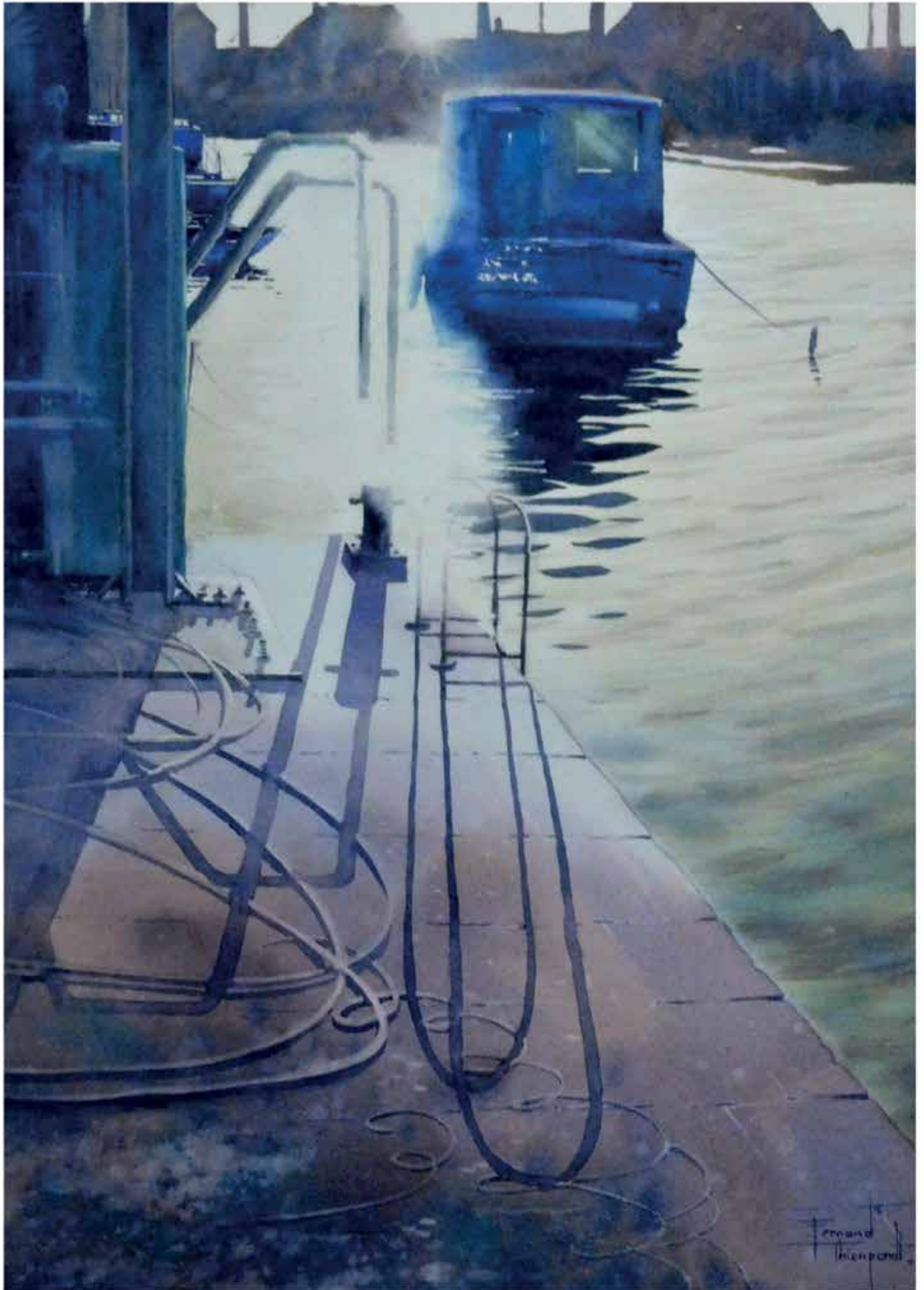

I can hear the light, Betty D'Herde

Evening Glow, Liliane Goossens

Tegenlicht, Fernand Thienpondt

MARIËN-BOUWENS ART

Talens

AMSTERDAM
dream • create

van Gogh
The Quality Brand

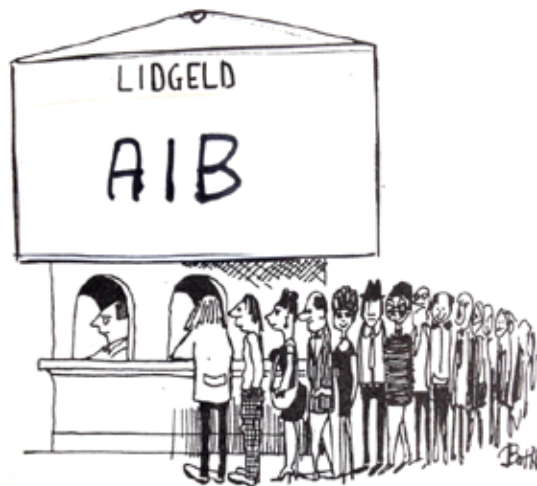
Conté à Paris
DEPUIS 1795

WINSOR & NEWTON

DERWENT

Liquitex
PROFESSIONAL

Ringlaan 2 • 2240 Zandhoven • 03 484 47 05
ma 13.30 tot 18u • di t/m vr 9u tot 18u • za 9u tot 17u30
zondag en maandagvoormiddag gesloten

Lidgelden

Het einde van ons werkingsjaar 2017 nadert. Dus wordt het tijd voor het innen van de lidgelden voor 2018.

Mogen wij jullie vragen om uiterlijk tegen **31 januari 2018** jullie bijdrage te storten zodat wij samen met het volgende nummer van Aquarelinfo jullie nieuwe lidkaart kunnen sturen. Met aandrang vragen wij om deze datum te respecteren. Gelieve je naam te vermelden in de mededelingen van de overschrijving.

Hier een kort overzicht van het te betalen lidgeld:

Lidgeld : €65
Kernleden : €90
Sympathisanten : €50

De ledenlijsten worden bijgehouden door Suzanne Loots en Jef Boeckx. Zij verzamelen de actuele gegevens van alle leden. Met dat doel is een nieuw mailadres aangemaakt waarop wij jullie vragen om door te sturen:

Voornaam - Naam - Adres - E-mail - Tel. en/of GSM

Naar : ledenaquarelaib@gmail.com

Samenwerking

Henny Tonnaer

Voor wat-hoort wat, ik moest eraan geloven: na de belofte dat ik deze week voor een model zou zorgen zat er niets anders op dan zelf op het podium plaats te nemen, want het door mij gevraagde model was ver weg op vakantie.

Ik had wat sjaals en kledingstukken meegenomen, en de stoel waarop onze modellen elke week weer zitten gooide ik aan de kant. Het is inmiddels een afgezaagd attribuut. Heel de avond heb ik, in wisselende standen, geposeerd, en al gauw merkte ik dat er verwoed gewerkt werd. De stilte die ontstond was veelzeggend. Ik luisterde naar het vegen, tikken, wapperen, schuiven, krassen... Soms een kuch, een gefluisterd woord, of een stoel die verschoven werd.

Poseren is een vorm van acteren: de ene stand die ik aannam was vriendelijk, een andere verwoed, weer een andere bewust-hautain.

En ze pikten dat op, mijn collega's! Ik dacht terug aan het prachtige boek 'Man met blauwe sjaal' van Martin Gayford. Hij poseerde voor Lucian Freud en legde diens gedrag en uitspraken in woorden vast. Een van Freuds uitlatingen na een poseer-sessie was: 'We hebben weer goed samengewerkt'.

En zo voelde het ook deze dinsdagavond. Staande, zittend, en leunend voor mijn collega's voelde ik mij met ze in een woordeloze dialoog. Na afloop van deze avond was ik voldaan alsof ik zelf een avond heerlijk geschilderd had.

Bijgaande afbeelding moet tonen dat we goed hebben samengewerkt.

Henny Tonnaer

Kleur

is de verwondering van het licht

40 jaar Aquarelsalons

Sinds in 1978 het eerste Aquarelsalon gehouden werd in Mol, bestaat onze vereniging veertig jaar.

In 1976 stelde Gaston Craps zijn aquarellen tentoon in de zaal 'Oude Post' in Mol. In 1977 volgde Piet Van Leuven met zijn werken. Het succes van deze twee tentoonstellingen werkte als een katalysator voor de schilders-aquarellisten uit de streek die elkaar beter leerden kennen. Het eerherstel van de aquarel was begonnen. Naar aanleiding van deze tentoonstellingen kwamen zeven aquarellisten uit de omgeving samen om een groepstentoonstelling voor te bereiden. Het waren Jean Challe, Swa Claes, Gaston Craps, Marc Devos, Ann Dudley, René Masquelier en Piet Van Leuven. Hun project werd gesteund door verschillende culturele instanties die de organisatie op zich namen. Dit werd het begin van het 'Kempisch Aquarelsalon' in 1978. Een vijftigtal aquarellen werden getoond, overwegend landschappen.

Sindsdien heeft het AIB - dat vroeger Kempische Aquarelvereniging heette - een lange weg afgelegd. De vereniging groeide jaar na jaar. Er werden nationale en internationale tentoonstellingen gehouden, workshops georganiseerd, er werd een ledenblad uitgegeven en ECWS werd gesticht. Dat alles staat op het palmares van de stichtende leden en hun opvolgers die de RVB uitmaken.

Nu kunnen we weer verjaardagskaarsjes op de aquareltaart steken. 40 jaar na elkaar met nieuwe en vernieuwende aquarellen voor het voetlicht treden, dat kan tellen.

Wij vieren dit heuglijke feit met een aquareltentoonstelling in 't Kristallijn. Alle leden worden uitgenodigd om deel te nemen aan de selectie met **1 werk dat nog niet op een AIB-tentoonstelling heeft gehangen**. Er zullen veertig werken geselecteerd worden die aantonen dat bij het AIB kwaliteit voorop staat en dat aquarelkunst heel wat anders kan

voortbrengen dan oubollige, brave plaatjes. Omdat wij streven naar een tentoonstelling die een ware blikvanger moet zijn, hebben wij als thema 'kleur' gekozen, maar dan op een poëtische manier geformuleerd: **"Kleur is de verwondering van het licht."** De woorden zijn van de dichter Marc Van Halsendaele. Wij hopen dat ze onze schilders zullen inspireren tot eigenzinnige, inventieve aquarellen.

Datum tentoonstelling : 20/1/18 - 12/2/18

Plaats: 't Kristallijn, Blauwekeidreef, Mol-Rauw

Digitale inzending : voor 15/12/17 - de selectie vindt plaats op 18/12/17 - er wordt per email meegedeeld of het werk geselecteerd is en wanneer het moet binnengebracht worden. Gelieve in de benaming van het bestand te vermelden: naam, titel, afmetingen. Minimum 300 dpi - max. 2Mb.

Formaat kader : minimum 60 x 60 - max. 80 x 100 (horizontaal of verticaal)

Bij selectie : werk ingelijst inleveren in witte (lichte) lijst - datum wordt per mail bekend gemaakt

Aan deze tentoonstelling zijn geen kosten verbonden.

Deze tentoonstelling kadert niet in de reeks Aquarelsalons en de selectie telt dus niet mee voor het behalen van de status 'kernlid'.

eurodressage

International Dressage News Now
www.eurodressage.com

Schilderdag in het Blauwhof

Het Blauwhof in Kessel ligt er op zijn mooist bij in de beginnende herfst. De eco-tuin biedt kruiden en planten in weelderige bloei. Onder een zwaar doorhangende kweeperenboom groeien verschillende soorten salie, munt, citroenmelisse en rozemarijn.

Er is een kleine vijver met dodden en waterplanten, rijen zonnebloemen en een serre vol tomaten. Uit die tuin zal gedurende de dag geput worden om de heerlijke gerechten en sapjes te bereiden waarvoor het Blauwhof bekend staat.

22 AIB'ers hadden zich ingeschreven om samen een dag al schilderend door te brengen. Aan de onthaaltafel wordt koffie en cappuccino gedronken en vooral veel bijgepraat. Maar als de werkmicrobe toeslaat, trekt ieder naar zijn schildertafel in het atelier of buiten om ernstig te werken.

Eric tekent in zijn schetsblok de lijnen die hij in het bomenspel voor zich ziet, Marie-Louise fixeert zich op de serre en de kruidentuin, Mia zoekt inspiratie in de vormen van de krulkool, het loof van de rodebietplant en het oranje van de wingerdbloemen. Maar het thema van het licht houdt ook velen bezig. Rita, Ingrid en Frieda (Craps) hebben foto's meegebracht waarin het licht een fascinerend spel speelt. Liliane, Ludo en Mieke werken met licht-donkercontrasten en Francine kijkt naar landschapsfoto's met licht in wolken en water. Mariepaul en Lieve denken terug aan de voorbije meerdaagse schildervakantie en gebruiken foto's die ze aan de Somme maakten. Zij proberen een zicht op het natte strand weer te geven, waar er thema's bij de vleet lagen. Bieke zoekt inspiratie in het licht dat een gsm-toestel laat vallen op een gezicht en Marleen tekent de kop van een zwarte Labrador die in duo komt met de snoet van een herdershond. Pascal zet zijn schildersezel in de laan met hoge bomen die naar het Blauwhof leidt en zal de regel van Xavier ter harte nemen: nooit vier op een rij!

In devote stilte wordt er geschilderd, gedopt en water gesproeid in de hoop dat wat in het hoofd zit, adequaat en esthetisch op het papier terecht komt.

Iedereen is het erover eens dat een dergelijke dag stimulerend werkt door de nabijheid van andere schilders, door de uitwisseling van ideeën en door de sociale contacten die maken dat de leden van AIB zich als een grote familie beschouwen met wie het telkens fijn is om weer samen te komen. Velen vragen dan ook om herhaling van dit initiatief. Bij het afscheid spreken alle deelnemers af om op de komende herfstschilderdag weer paraat te zijn.

Dat belooft !

Bruni Mortier

Op de boekenplank

Op 24 november 2017 verscheen het vijfde boek uit de reeks 'Aquarelleren' van Fernand Thienpondt: **Deel 5 "Water in beweging, de zee"** - Info : aquathien@hotmail.com

'**Bouwstenen voor een Uniek Boeiend Aquarel**' is samengesteld door Margo van Vegchel. Het is een kijk-, lees- en werkboek voor mensen die hun aquarellen interessanter, spannender willen maken. Het is bestemd voor schilders die een stap verder gaan dan het naschilderen van een onderwerp en meer creativiteit aan de dag leggen. Het boek legt uit hoe je dat doet aan de hand van de beeldelementen kleur, vorm en lijn. In een tweede boek volgen meer beeldelementen. Margo toont een methode die vanuit de praktijk is ontstaan door jarenlang experimenteren met en nadenken over aquarel. Zij geeft inzicht in haar manier van werken en licht dat persoonlijk kort toe door aan te geven welke keuzes werden gemaakt tijdens het schilderen. De gedrukte versie is uitverkocht, wel is de digitale versie nog beschikbaar. Meer info: www.boeiendaquarel.nl

Aquarelliste Michelle Reynier laat ons weten dat zij een boek heeft uitgegeven onder de titel '**De couleur et d'âme, à la rencontre du processus créatif**' met ook een Engelse tegenhanger 'From colours to soul, a creative process'. Vanuit haar persoonlijke ervaring als aquarelliste verkent zij de paden die haar geleid hebben tot waar zij nu staat. Zij vertelt hierin hoe haar weg verlopen is vanuit figuratie naar abstractie. Het boek is geïllustreerd met een honderdtal aquarellen uit de laatste twintig jaar. Prijs : €29 + €7 portkosten. Meer info op www.michellereynier.fr.

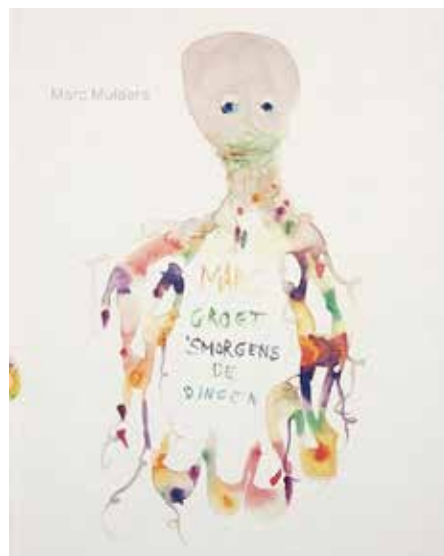

Mark Mehaffey die eregast was op ons 36ste Salon publiceerde een boek '**Aquarelworkshop**'. Na een uitleg van de benodigde materialen die de auteur gebruikt bij de uitwerking van de getoonde voorbeelden, wordt aandacht besteed aan het ontwerpen. Hierbij spelen de ruimteverdeling, de organische en geometrische vormen, de toon en de sfeer een belangrijke rol. Vervolgens worden met korte teksten veel creatieve hulpmiddelen gedemonstreerd die een kunstwerk kunnen doen slagen of de kunstenaar uit een impasse kunnen halen. Dit alles geïllustreerd met afbeeldingen en stap-voor-stap voorbeelden in kleur.

Uitgeverij Cantecleer - 179 blz. Prijs: €7,95 (bol.com)

De Vlaamse dichter Paul van Ostaïen (1896-1928) schreef in 1924 het gedicht '**Marc groet 's morgens de dingen**'. Het is een van de bekendste verzen uit de Nederlandse literatuurgeschiedenis. Marc Mulders heeft bij dit gedicht bijzondere aquarellen gemaakt. Het boek is niet alleen bijzonder voor volwassenen, maar mede door de omzetting in beeld ook voor kinderen. Uitgeverij Lecturis - 32 blz. Prijs : €17,95.

Meerdaagse **schildervakantie**

Baai van de Somme - 14 tot 18 augustus 2017

Op maandag 14 augustus ontdekten 40 aquarellisten en 13 partners in Saint-Valery-sur-Somme, niet alleen de Baai van de Somme, een uniek estuarium in Picardië,

maar ook het mooie domein van Hotel Le Cap Hornu, waar ze de volgende dagen zouden genieten van een rustgevend logies en heerlijke gerechten zoals "Ceviche de saumon citron vert", "Croustillant de poisson du marché", "Confit de lapin", "Flamiche aux poireaux", "Terrine de canard Amiénoise"..., niet alleen klinkende namen maar ook exquise gerechten.

De ideale schilderlocaties aan de monding van de rivier werden de volgende dagen, dankzij de degelijke documentatie van de organisatoren, vlot gevonden en stimuleerden onze aquarellisten tot pareltjes van aquarelkunst, het ALB waardig.

Op 15 en 17 augustus werden er in totaal 50 aquarellen afgegeven die door Xavier Swolfs en Piet Van Leuven besproken werden.

Enkele praktische tips:

- eenvoud siert, niet te veel willen weergeven
- eenvoud wordt versterkt door rustgevende kleuren in harmonie met de streek
- de horizon niet in het midden plaatsen
- het laten wegvloeien van de kleuren zorgt voor dynamiek in het werk
- zorg steeds voor een aandachtspunt d.m.v. kleur of toon
- monochrome tinten met weergave van veel licht zorgen voor een origineel werk
- zorg voor voldoende rust, te veel beweging aan de horizon is niet ideaal
- een donker lijntje kan voor tegengewicht zorgen
- bomen aan de horizon enkel aanstippen in een natte ondergrond
- laat het spel van water en pigment zijn werk doen
- een glad papier zoals "chromecoat" stoot de verf af en levert een knap werk op
- een aquarel moet links en rechts achter de passe-partout doorlopen
- geen te realistische weergave schilderen
- liefst niet de indruk geven van uitgeknipte elementen, laat ze in elkaar vloeien
- zorg voor een goede compositie door desnoods elementen bij te zetten
- een werk in lichte tinten kan altijd bijgekleurd worden
- niet te repetitief werken in de lijnvorming
- een werk in slechts 2 kleuren kan een prachtig resultaat geven
- een verhaal bovenaan en veel sfeer onderaan volhouden op een groot blad is knap

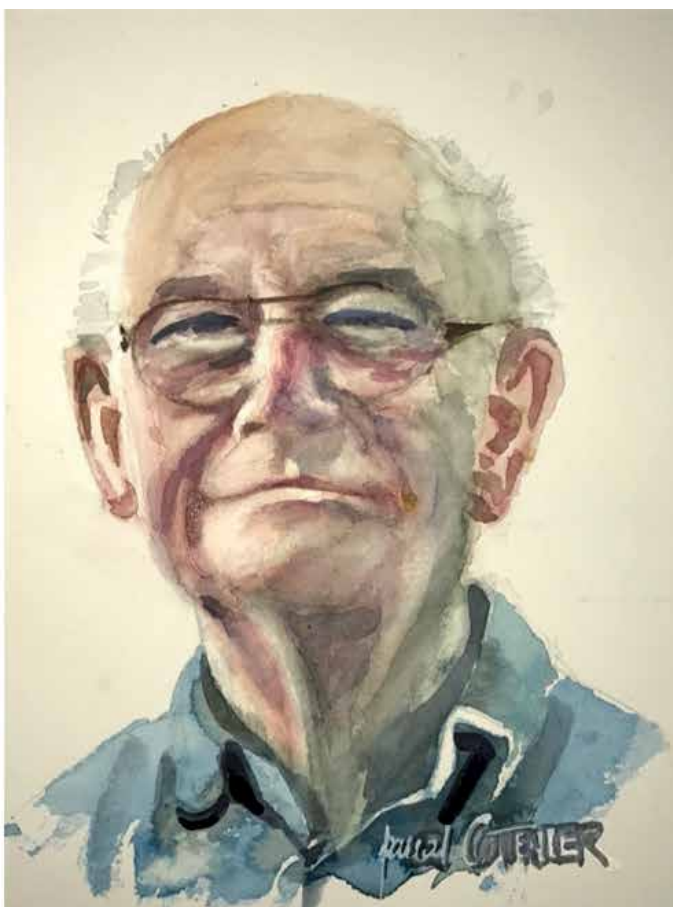
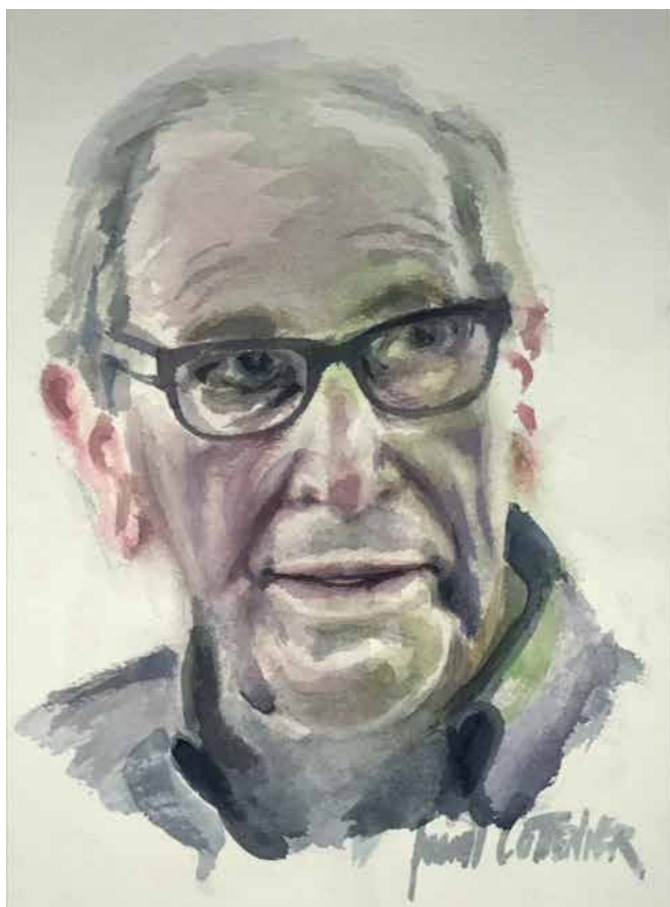
- een totaal geabstraheerd werk laat de toeschouwer zelf invullen wat hij ziet
- wazige contrasten afwisselen met scherpe contrasten
- er is een horizontaal maar ook een verticaal contrast
- te hevig contrast vermijden bv. hevig geel en hevig blauw
- een warm en een koud contrast gebruiken, warm vooraan en koud achteraan
- een vierkant of verticaal formaat is moeilijk voor de weergave van een landschap
- laat een priemgetal het aantal bomen of paaltjes bepalen
- één bocht van de meander van de rivier weergeven is voldoende
- horizontale stroken laten versmallen naar de horizon toe

Wij danken Xavier en Piet voor de deskundige en leerrijke bespreking.

Het bestuur waarderen we voor alle werk en zeker ook voor het opofferen van hun vrije tijd bij het organiseren van deze meerdaagse schildergelegenheid, waarvoor dank!

In de plaatselijke krant "C'est l'été" kreeg Ingrid Spriet een mooie reportage met als titel "La Baie de Somme immortalisée". Haar prachtige aquarellen en die van vele AIB'ers hebben tijdens deze aquarelvakantie bijgedragen tot de onsterfelijkheid van de Baai van de Somme.

Verslag: Frieda Rouffa
Aquarellen : Pascal Cottenier

Verslag herfstschilderdag

Militaire begraafplaats Lommel - Pijnven - zaterdag 14 oktober 2017

Geboren in 1926 en gestorven in 1944 - 18 jaar - een jong leven nutteloos opgeofferd aan de waanzin van een enkeling.

Het was een indrukwekkende kennismaking met de Duitse militaire begraafplaats in Lommel. De gedachte aan die jonge soldaat, die een leeftijdsgenoot van mijn oudste zus kon zijn, liet me die dag niet meer los.

In het Pijnven konden we genieten van een heerlijke 'Indian Summer' en de prachtige herfstkleuren van het bos bekoorden heel wat aquarellisten. Ze waren weer op post met meer dan 50, samen met een unieke verzameling aan schildersmateriaal en attributen, nodig voor de kunst der kunsten 'aquarel'.

In restaurant 'De vijf linden' werd ons hongergevoel danig op de proef gesteld, maar het diner was lekker.

Voorzitter Bruni Mortier maakte nog even de eerste tien prijzen van het publiek bekend i.v.m. het 37ste Salon in Alden Biesen en kondigde daarna de bespreker Koen Lemmens aan.

Enkele tips:

- realisme volhouden aan beide zijden van je aquarel
- vermijd een gedeelte met veel en een ander gedeelte met weinig schriftuur
- een aquarel kan 'afzakken' door te weinig invulling van de achtergrond aan één zijde
- bomen moeten van boven achter de pp doorlopen, maak ze hoger
- een accent aan de horizon kan een beter werk opleveren
- laat een wazige achtergrond niet op een donkere vlek lijken
- durf details weglaten, jij bent de baas van je werk, niet de natuur
- opletten voor vuile kleuren
- een plat werk vermijden, meer ruimte van het bos weergeven
- ruimte weergeven (= dieptesuggestie) kan door een kleurperspectief van warm/koud, door een lijnperspectief van groot/klein en overlappende dingen
- op het kerkhof passen ook levendige kleuren
- de kruisjes niet te simplistisch maken
- meer contrast zorgt voor een sterker werk
- een vierkant is een absolute vorm en geeft meer spanning aan je werk
- een gedeelte afsnijden kan de compositie verbeteren

Conclusie van Koen Lemmens:

"Het AIB is een bevlogen groep en bevlogenheid is nodig om een kunstwerk te maken."

Verslag Frieda Rouffa

Op bezoek in Salamanca (Betty D'Herde, Martine Vanparijs, Piet Van Leuven, Mia Koeneman)

XXste ECWS Symposium

Salamanca,
27/09 t.e.m. 1/10/17

Georganiseerd door
Agrupación Española de
Acuarelistas AEDA

Lopend door nachtelijk
Salamanca, waar zo veel geluiden
ons omringen.
Geluiden van een stad vol
pratende mensen. Ongelooflijk,
wat praten ze hier af op pleinen,
straten en terrasjes. In lekker
aangename temperaturen.
Stad vol licht, gouden licht, op
de talloze gebouwen. Overdag
door de zon, 's avonds door de
sfeervolle verlichting.
Welkom in de gouden stad
Salamanca.

Almost Springtime, Frieda Rouffa

Hier zijn we ontvangen door het AEDA voor het XXste ECWS Symposium 2017. Een stad die deze dagen ook bewoond en bewerkt wordt door ca. 250 aquarellisten uit Spanje, diverse Europese landen en zelfs een groep uit San Diego. In alle straatjes en pleinen van de oude binnenstad kom je ze tegen: artiesten met blauwe AEDA-rugzakjes, witte W&N T-shirts en zwarte Sennelier-schorten.

Het is prettig, zo'n centrale plek zoals nu Aparthotel Hall 88. Het is gemakkelijk bereikbaar vanuit het centrum: te voet, met de bus of een taxi. De plek om je te registreren en waar je dan een pakket "kadootjes" krijgt.

Tubetjes en napjes verf van diverse merken, art craft, 2 grote aquarelvellen, proefpakketjes met diverse soorten aquarelpapier, aquarelpotloden, kortingsbonnen, entreebewijzen en natuurlijk de catalogus. Werkelijk een feestje voor elk aquarelhart!

De expositie is in het Palacio Episcopal, een monumentaal pand in het oude centrum. Veel aquarellen, een beetje dicht op elkaar, maar door de homogeniteit van inlijsting toch een harmonische uitstraling. Tijdens de feestelijke opening van het XXste ECWS symposium wordt ook onze Piet Van Leuven extra in de schijnwerpers gezet. Per slot van rekening is hij een van de initiatiefnemers van dit jaarlijkse evenement!

We slenteren voor het slapen gaan nog even door het betoverende licht en de gonzende geluiden van deze levendige universiteitsstad.

De volgende ochtend staan we al vroeg op het Plaza Mayor, vanwaar we in diverse groepen met stadsgidsen het oude centrum ingaan. Het lijkt een soort inwijding in de vele geheimen die te ontdekken zijn in en op al die grote gebouwen. Eens woningen (paleizen dus) van de vele rijken die hier in Salamanca neerstreken. Nu zijn het vaak universiteitsgebouwen.

Ik zie al veel aquarellisten in straatjes en op pleinen, die hun kijk op deze stad vol overgave verbeelden. Vaak omringd door vele nieuwsgierige of leergierige omstanders.

De zon komt op als we vrijdagmorgen in vier bussen door het omliggende landschap naar een "Stierenboerderij" rijden. Daar krijgen we een sfeervol landelijk ontbijt aangeboden. Er is tijd voor ontmoetingen en foto's maken. Dan gaan we naar Alberca, waar we de rest van de dag rondzwerven in het beschermd oude centrum van dit afgelegen stadje. Waar we een landelijke maaltijd krijgen aangeboden, waar we kijken en luisteren naar folklоре muziek en dans. Waar we ons koesteren in de zon op de overvolle terrasjes en waar natuurlijk weer vele aquarellen ontstaan.

Dan is het schilderzaterdag en zoeken wij, AIB'ers, de betrekkelijke rust op van de botanische tuin. De zon wordt weer heet en de vele schaduwplekken daar zijn een lust om in te ver-toeven. Architectonische en organische vormen worden door ons samengevoegd in speelse aquarellen. Tot het tijd wordt voor een terrasje en broodnodige versterking voor de innerlijke mens! Proost samen en smakelijk eten!

Afscheids- en galadiner in Aparthotel Hall 88! Het diner begint op het openluchtterras, waar vele lekkere hapjes en drankjes worden aangeboden. Een enthousiasmerend TUNA-band komt binnen en brengt zelfs de benen van de vloer en de kelen aan het meezingen!

Met zachte hand worden we daarna naar binnen geleid, waar we het vervolg van het diner krijgen aangeboden. De stemming zit er goed in, maar ook hier is er een tijd van komen, een tijd van gaan en een tijd van afscheid nemen.

Afscheid van deze overrompelende gouden stad Salamanca.

Met dank uiteraard aan de gedegen organisatie van het AEDA en de vele sponsors.

Mia Koeneman

Near and far away, Betty D'Herde

Evening glow, Liliane Goossens

Eight Chairs, Xavier Swolfs

Landschap, Francine Camerlinckx

Wherever, Lieve Moyaert

Vendedor de oilas, Martine Vanparijs

Lux alterna, Mia Koeneman

Meerdaagse schildervakantie

Renesse - 6 t.e.m. 9 augustus 2018

De Meerdaagse 2018 in Renesse (N) wordt georganiseerd van 6 tot en met 9 augustus door Peter en Mieke.

We verblijven in het mooie hotel de Zeeuwse Stroom dat helemaal voor ons kunstenaars lijkt te zijn ingericht. Heel veel ruimtes van het hotel zijn door kunstenaars verfraaid. Het hotel heeft naast een uitstekende keuken een prachtig zwembad en sportfaciliteiten. Gelegen pal achter de duinen is het te voet naar het strand maar enkele minuten lopen en kun je van het weidse strand genieten. Het gebied rondom het hotel is natuurgebied waar je fijn kunt wandelen of waar je mooie fietstochten door kunt maken. Fietsen zijn in het hotel te huur. Ook is het mogelijk je hond mee te nemen.

Renesse ligt op Schouwen-Duiveland en is met de auto vanuit België heel goed bereikbaar. In de directe omgeving zijn de Deltawerken wereldberoemd. Voor de niet schilders heeft Peter enkele mooie trips in petto waarover hij hen graag dan informeert.

De deelnemers ontvangen een informatiebrochure bij aankomst in het hotel.

Schouwen-Duiveland

Eiland

Met de Oosterscheldekering aan het ene eind van het eiland en het Watersnoodmuseum aan het andere eind, is Schouwen-Duiveland onlosmakelijk met de zee verbonden. Het eiland wordt omringd door de Noordzee, Nationaal Park Oosterschelde en de Grevelingen. Het eiland heeft vele plekken waar de wereld onder water minstens even mooi is als boven het wateroppervlak. De kop van Schouwen heeft duingebieden waar wandelaars, fietsers, mountainbikers en sporters hun hart kunnen ophalen. De stranden zorgen elke zomer voor een oneindige stroom van badgasten richting de westkust. Vogelliefhebbers mogen zeker het 4400 hectare tellende Plan Tureluur niet missen. De historische stad Zierikzee ligt centraal op het eiland. De omliggende dorpen en polders vormen het groene achterland van het eiland.

Geschiedenis

Schouwen-Duiveland bestond oorspronkelijk uit vier eilanden: Schouwen, Bommenede, Dreischor en Duiveland. Door verzanding en inpoldering ontstond in de loop der tijd één gebied. De gemeentelijke grond loopt door tot ver in het omringende water. Met het binnenwater meegerekend, bestaat de gemeente Schouwen-Duiveland meer uit water dan uit grond.

De strijd tegen het water is op veel plaatsen terug te vinden in het landschap en de gebouwen. Resten van kreken en overstromingen zijn aantrekkelijke natuurgebieden geworden en op sommige huizen kun je zien tot hoe hoog het water ooit is gekomen.

De Plompe Toren staat symbool voor de vele dorpen die ten prooi vielen aan het water.

De herinneringen aan de watersnoodramp van 1953 zijn het meest zichtbaar en goed te volgen in een speciale (auto)route.

Schouwen-Duiveland heeft voorspoed en tegenslag gekend. De voorspoed zorgde voor prachtige koopmanshuizen en andere gebouwen in onder meer Zierikzee en Brouwershaven. Ook de landhuizen en herenboerderijen rond Schuddebeurs, getuigen hiervan.

De tegenslag zorgde ervoor dat er geen geld was om gebouwen uiteindelijk te slopen. Daarom is een deel van deze historische gebouwen nog steeds te zien.

Op Schouwen-Duiveland zijn ruim achthonderd monumenten te vinden waarvan meer dan 550 in Zierikzee.

Dorpen en steden

Dreischor is één van de best bewaarde ringdorpen van Zeeland. Het ligt precies in het midden van het eiland. De

historische stad Zierikzee ligt er niet ver vandaan. Behalve de vele monumenten heeft deze stad ook veel winkels en terrassen. Het vissersdorp Bruinisse ligt op de kop van Schouwen-Duiveland. De visserijfeesten zijn een jaarlijks hoogtepunt in het dorp. Brouwershaven was het geboortedorp van dichter, jurist en politicus Jacob Cats. Tegenwoordig is het vooral een populaire bestemming voor zeilers.

Meerdaagse schildervakantie

Renesse - 6 t.e.m. 9 augustus 2018

Verblijf	Hotel - congrescentrum de Zeeuwse Stromen Duinwekken 5 4325 GL - Renesse www.zeeuwsestromen.nl		
Programma	Ma.	06/08/2018	Aankomst - kamers betrekken vanaf 14.00 u
	Di.	07/08/2018	Schilderen in de omgeving - Diner - Bespreking
	Woe.	08/08/2018	Schilderen in de omgeving - Diner - Bespreking
	Do.	09/08/2018	Ontbijt en uitchecken - 10.30 u.
Prijzen	Logies op basis van halfpension + lunchpakket Voor 3 overnachtingen: • In tweepersoonskamer €290/pp • In één persoonskamer €335 • Toeslag hond: €36 of €12/nacht/hond • Allergie of dieetwensen voor het diner zijn enkel mogelijk voor het ganse verblijf - o glutenvrij - o lactosevrij - o vegetarisch		
Lunchpakket	Is inbegrepen in de kamerprijs. Deze is zelf samen te stellen aan de hand van het ontbijtbuffet.		
Hoe inschrijven	1. Deelnameformulier vóór 31 januari 2018 : • ingevuld en ondertekend mailen - of • versturen per post. 2. Betaling van het voorschot vóór 31 januari. De inschrijvingen worden afgesloten van zodra alle kamers zijn ingenomen. Kamers worden toegewezen in volgorde van inschrijving en naar beschikbaarheid. Om organisatorische redenen zijn na-boeking niet mogelijk. Inschrijving is pas geldig na betaling van het voorschot. Bij annulering na 01/05/2018 wordt een bedrag van €50 in mindering gebracht van het voorschot. Bij annulering minder dan één maand voor aanvang van de meerdaagse gelden de annuleringsvoorwaarden van het hotel. Wie elders wenst te logeren betaalt een bijdrage van €20 /persoon voor deelname aan de organisatie van de meerdaagse: uiterlijk op 01/05/2018.		
Betaling	Betaling voorschot van €150 p.p. dient te gebeuren vóór 31 januari 2018 Betaling van het restbedrag ten laatste op 01/05/2018 Rekeningnummer: BE45 7506 7073 8489 Op rekening van Workshops AIB - 3740 Bilzen Betalingen vanuit het buitenland IBAN-code BE45 7506 7073 8489 BIC-code : AXABBE22		

Reisweg

Vanuit Antwerpen/ Brussel

Via A12 en A58/E312 naar de Deltaweg/N256 via Goes/Zierikzee

Vanuit Eindhoven/ Breda

Richting Rotterdam/Dordrecht (A16).
Neem de afslag op de A17/A59 richting Roosendaal/ Zierikzee.
Bij Zierikzee richting Renesse.
De eerste rotonde voor Renesse driekwart rond rijden (dus linksaf; richting Renesse-West).
Bij de volgende rotonde rechtsaf, richting Renesse-West.
Volg borden R 103; bij de volgende rotonde rechtsaf de Hogezoom op.
Op de Hogezoom de eerste weg linksaf, de Jan van Renesseweg inslaan.
Na ca. 750 meter bij het bord "De Zeeuwse Stroom" linksaf slaan.
Via het grote parkeerterrein bereikt u het hotel

Vanuit Gent/ Terneuzen

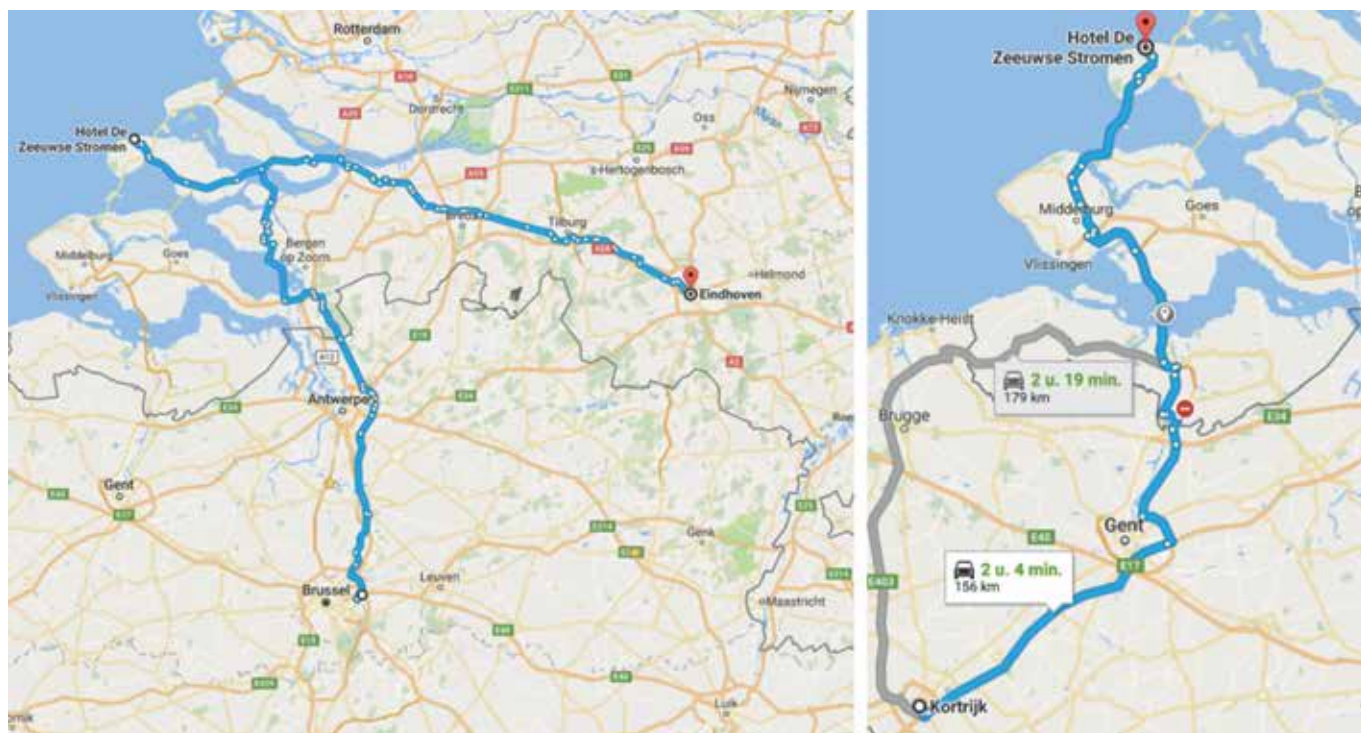
Via Westerscheldetunnel richting Goes.

Vanuit Goes

Richting Zierikzee volgen (via Zeelandbrug). Bij Zierikzee: richting Renesse.

Vanuit Middelburg/ Vlissingen

Richting Burgh-Haamstede volgen (via Oosterscheldekering).
Bij Burgh-Haamstede richting Renesse.

Inschrijvingsformulier

Renese - 6 t.e.m. 9 augustus 2018

Naam .....

Gewenste kamer:

☐ één-persoonskamer (€335)

☐ 2 pers. kamer **aparte bedden** (€290 p.p.)

Samen met .....

☐ 2 pers. kamer **dubbel bed** (€290 p.p.)

Samen met .....

☐ Ja, ik neem mijn hond mee. (€ 36)

☐ Allergie of dieetwens – voor het ganse verblijf

☐ Vegetarisch

☐ Glutenvrij

☐ Lactosevrij

Andere dieetwensen zijn niet mogelijk!

Dranken af te rekenen rechtstreeks aan het hotel!!

OPGELET: Het resterende bedrag dient voldaan te worden vóór 01/05/2018.

Gelieve dit formulier ingevuld te mailen naar : monique.tevenie@aquarelinstituut.be

U vindt dit formulier ook op www.aquarelinstituut.be (ledensite).

* Invullen - opslaan - doorsturen.

Via post:

Monique Tevenie
Haagdoornlaan 13
3511 Hasselt

Verslag herfstschilderdag

Verslag bespreking door Koen Lemmens

Volgende opmerkingen werden gemaakt bij de bespreking van de werken

- de combinatie blauw-bruin doet het altijd goed, geeft een mooi resultaat. Pruisisch blauw kan een mooie warme kleur zijn in combinatie met bruin.
- een groen-grijze achtergrond is altijd safe.
- schriftuur of grafiek maken een werk speels.
- dit werk mist dramatiek doordat de kruisen te iel zijn weergegeven, die moeten krachtiger zijn. De kruisen best niet te slordig weergegeven.
- als je abstract wil werken moet je dat bij aanvang al weten en denken vanuit abstractie, en niet als je werk niet lukt naar abstract overgaan. Dan wordt je werk vis nog vlees. Bij die schemerzone tussen abstract en figuratief gaat je werk onaf, niet afgewerkt lijken.
- een horizon moet mooi recht zijn. De horizonlijn zorgt voor stevigheid en ruimte in het werk, een dun toontje kan al voldoende zijn.
- het mag een impressie zijn maar een bos is een ruimtelijk iets, over het algemeen is die ruimtelijkheid te veel weggelaten door een gebrek aan contrast.
- bomen worden stokken als er niks mee gedaan wordt, dus meer structuur geven. De bomen ook doorschilderen tot voorbij het werk, geen vegen maken. De passe-partout zal uw werk wel uitsnijden.
- een vierkant is een absolute vorm (zowel als een cirkel en driehoek) en geeft een spanning aan het werk.
- Het landschap is het subject, jij bent de schilder en de baas !
- Laat het bos niet bepalen wat er op je blad komt, eerst goed kijken en laat je niet verleiden, laat dingen weg,.... Een kunstenaar moet liegen. Bij de meeste werken is kleur niet het probleem maar verlies vooral de ruimtelijkheid niet uit het oog. Ook een abstract werk heeft dat nodig anders wordt het plat.

Bieke Claessens

Blocnotes

AIB-lid Tejo Van den Broeck zal een plaatsje krijgen in het nieuwe boek van Konstantin Sterkhov met de 20 beste portretaquarellisten ter wereld, o.m. Stan Miller, Guan Weixing, Liu Yi, Carlos Leon Salazar en Anna Ivanova. Het zal in 2018 voorgesteld worden in Sint-Petersburg ter gelegenheid van een tentoonstelling met werken van deze artiesten.

Dit najaar belicht het **Museum van Deinze en de Leiestreek** voor het eerst in meer dan bijna veertig jaar het werk van de Gentse beeldhouwer en houtsnijder Jozef Cantré (1890-1957). Met zijn goede vrienden Gustave De Smet en Frits Van den Berghe legde Cantré de basis van het Vlaams expressionisme. Zijn schalkse houtsneden en verfijnde beelden tonen aan hoe hij een eigen stempel drukte op de kunst van het interbellum. Net zoals het in de jaren 1920 ontdekt werd zal Cantré's werk op de tentoonstelling omringd worden door dat van zijn tijdgenoten en vrienden: Erich Heckel, George Minne, Frits Van den Berghe, Gustave en Leon De Smet, Frans Masereel, Constant Permeke, Oscar Jespers, Charley Toorop, Hendrik Wiegersma en in het bijzonder de Parijse beeldhouwer Ossip Zadkine. Tot 7/1/18

Museum De Reede, gevestigd aan de Ernest van Dijckkaai 7, in het historische centrum van de stad Antwerpen, bevindt zich in een appartementencomplex genaamd 'De Rede'. Dit gebouw staat op de plaats waar voorheen de burelen gevestigd waren van rederijen die zich bezig hielden met de binnenvaart op de Rijn en andere grote rivieren. Museum De Reede concentreert zich op het werk van drie meesters: Francisco Goya, Félicien Rops en Edvard Munch. Het werk van deze kunstenaars wordt gepresenteerd als dat van kritische waarnemers van de tijd waarin zij leefden, elk binnen zijn eigen artistieke en maatschappelijk context. Het museum stelt hun werk in dialoog met actuele uitingen van maatschappij en cultuur.

Een gehavende zelfportret van de kunstenaar **James Sidney Ensor** (1860-1949), dat de Koninklijke Bibliotheek van België op een veiling in Brussel heeft aangekocht, blijkt na grondige restauratie een bijzondere eerste staat te zijn. Op het zelfportret zien we Ensor gekleed in een dikke jas om zich te beschermen tegen de kilte van de zee. Hij ziet eruit als een stereotiepe strandjutter. Het werk is slechts 13,4 op 9,5 cm groot en bestaat uit een tekening die met droge naald op een koperplaat is getekend. Dit is een directe en vakkundige techniek waarbij de tekening meteen in de metaalplaat wordt gekrast. De handeling moet meteen juist zijn, want de gebruikte naald is hard en tast de plaat telkens aan wanneer die wordt gebruikt. Dit zorgt ervoor dat de methode met droge naald een beperkte oplage kent. Tijdens de restauratie van de prent ontdekte men dat het gebruikte papier dikker was dan de gekende prenten van Ensor. Dit riep vragen op. Toen onderzoekers de tekening uit het versleten kader haalden, ontdekten ze dat het werkje als postkaart bedoeld was. Op de achterkant vonden de restaurateurs zelfs de oorspronkelijk tekst terug. De postkaart was gericht aan Emma Labotte, eveneens een kunstschilder en een hechte vriendin van James Ensor. Emma was enorme fan van zijn werk en heeft veel invloed gehad op Ensors artistieke carrière. Ondanks dat ze een grote verzamelaar was van prenten, tekeningen en schilderijen van de schilder, vermeldde ze in hun correspondentie dat ze de postkaarten die hij zond maar lelijk vond.

M. Maris, Jonge vrouw met cape, aquarel, 1903, 24 x 22

Sprookjesachtige figuren, wonderlijke landschappen en mysterieuze scènes kenmerken het werk van de 19de-eeuwse kunstenaar **Matthijs Maris** (1839-1917). Als middelste van de kunstenaarsbroers Maris, werkte Matthijs grotendeels in Parijs en Londen. Zijn excentrieke levensstijl en zijn eigenzinnige schilderijen vormden een grote inspiratiebron voor jonge kunstenaars, onder wie Vincent van Gogh. Het Rijksmuseum in Amsterdam kan door unieke bruiklenen uit The Burrell Collection in Glasgow voor het allereerst een breed en zo compleet mogelijk overzicht geven van het werk van Matthijs Maris. Tot 7/1.

Op maandag 14 augustus presenteerde Facebook vijf opeenvolgende livestreams, waarin internationale museumdirecteuren en conservatoren een presentatie gaven over de versies van Van Goghs Zonnebloemen in hún museum. Vijf verschillende Zonnebloemen kwamen op die manier voor het eerst in de geschiedenis bij elkaar. Het is nu mogelijk op Facebook een virtuele galerie te bezoeken, waarin de vijf versies naast elkaar hangen. Kunstliefhebbers van over de hele wereld kunnen 360 graden ronddraaien om elk schilderij afzonderlijk te bekijken, of om een rondleiding te krijgen langs de iconische werken. Dankzij moderne technologieën als VR lijken de vijf schilderijen werkelijk bij elkaar in één zaal te hangen (wat in een fysieke museumruimte niet mogelijk zou zijn), in een 360 graden foto. Info: FB intikken Sunflowers 360.

De laatste winter van de Tweede Wereldoorlog, van 1944-1945, staat voor velen in Nederland in het teken van schaarste aan voedsel en brandstof.

De operatie Market Garden mislukte, de winter was streng en voedselvoorraden in grote steden waren op. Tijdens de

hongerwinter kwamen zo'n 20.000 burgers om door gebrek aan warmte en voedsel.

Kunstenaar **Augustinus Gerardus van der Linde** legde herkenbare situaties uit de hongerwinter vast in aquarel. De uitgave 'Zoo was Nederland in de winter 1944-1945' behelst 18 reproducties naar aquarellen van deze kunstenaar, met titels als De Centrale Keuken, Sloopers uit Noodduft, Fietsen vorderen, Razzia en De Onderduiker. De andere 17 aquarellen zijn eveneens te vinden op oorlogsbronnen.nl.

De verkiezing 'Kunstenaar van het jaar' is de oudste en grootste verkiezing op het terrein van kunst in Nederland. De uitslag biedt een goed beeld van de mate waarin Nederlandse kunst en kunstenaars in brede kring gewaardeerd worden. Uit acht finalisten is Marc Mulders als **Kunstenaar van het jaar 2017** gekozen. Daarmee versloeg Marc Mulders in de veertiende

editie van de verkiezing zeven andere bekende Nederlandse beeldend kunstenaars, waaronder Erwin Olaf, Marlene Dumas en Daan Roosegaarde. Mulders wordt gelauwerd als een veelzijdig kunstenaar met veel gevoel voor esthetiek, natuur en traditie. Hij wisselt melancholie en stemmigheid af met kleurexposities en algehele goede zin.

Wedstrijden

De **Royal Watercolour Society** organiseert haar jaarlijkse wedstrijd die open staat voor alle kunstenaars. Inzendingen gebeuren digitaal via de website. De werken moeten gemaakt zijn op waterbasis op papier. Maximum 6 werken mogen doorgestuurd worden aan £14 per werk. De Royal Watercolour Society moedigt schilders aan die een sterke persoonlijke visie uitdragen en die een vernieuwende benadering van waterverf promoten.

Inlichtingen:

www.royalwatercoloursociety.co.uk/competition

Confrérie Saint-Michel Luxembourg asbl
p.a. Pauly Georges / 25, rue Léon Kauffman / L-1853 Luxembourg / csmlux.lu

SAVE THE DATE : May 20th, 2018

Second Edition of International Watercolour Competition "Sosthène Weis"
Plain Air Painting in the streets of the old quarters in Luxembourg-City

Saturday, May 19th, 2018

10 a.m.: Artistes and visitors welcome and sightseeing tour through the old town (+ 2 hours)
Afternoon: Leisure time for the artists
07 p.m.: « Meet and Greet » event

Sunday, May 20th, 2018

09 a.m.: Launch of competition
04 p.m.: Participating artists deliver their artwork

Wednesday, May 23rd - Wednesday, June 13th, 2018

May 23rd at 06 p.m.: Vernissage of the exhibition at the Cultural Exchange Center, Abbey of Neumünster
May 24th - June 13th: Exhibition and public's vote
June 13th at 6 p.m.: Award ceremony

Information and registration: www.csmlux.lu

Tentoonstellingen

eigen leden

Parijs

Salon Dessin & Peinture à l'Eau au Grand Palais
Champs d'Elysée (Place de la Concorde)

Fernand Thienpondt

13/2 tot - 18/2 / 2018

vernissage 13/2 19.00 u.

Zoersel

Cultuurhuis de Bijl

Trix van Batenburg: Een blijvende zoektocht

Open op zaterdagen 3- 10- 17- 24 maart, zondagen
4- 11- 18- 25 maart

Opening op 2 maart om 20.00u

Inleiding door Treesje Claessens

Tentoonstellingen

Amsterdam

Van Gogh Museum

Museumplein

Nederlanders in Parijs : Jongkind, Van Gogh, Van Dongen, Mondriaan

Tot 7/1

Brugge

Groeningemuseum

Dyver

Pieter Pourbus en de vergeten meesters

Tot 21/1

Deinze

Museum van Deinze en de Leiestreek

Lucien Matthyslaan 3-5

Jozef Cantré

Tot 7/1

Gent

SMAK

Jan Hoetplein

Gerhard Richter

Tot 18/2

Jabbeke

Permekemuseum

Gistelsesteenweg 341

Permeke in laagjes

Tot 6/6/18

Londen

Tate Modern Eyal Ofer Galleries

Picasso – Love, fame, tragedy

Maart-begin september 2018

Wenen

Albertina

Albertinaplatz 1

Das Wiener Aquarell

Van 16/2 tot 13/5

Wie is wie bij AIB?

Wie meer wil weten over de leden van AIB kan zich 'Transparant' aanschaffen, een verzamelbundel met gegevens en foto van alle AIB'ers. Prijs : 10 €
Geef je naam op en bij de volgende workshop liggen ze voor je klaar. info@aquarelinstituut.be

Activiteitenkalender

Teksten Aquarelinfo inleveren voor 15/2/18 - verschijnt 15/3/18

Lenteschilderdag: 21-04-2018

Plaats: Verbeke Foundation Kemzeke
Hoofdverantwoordelijke: Leen De Bock
Helpers: Armand Vergauwen – Ingrid Derkx

Zomerschilderdag: 23-06-2018

Plaats: Sint-Martens-Latem
Hoofdverantwoordelijken: Dominiek en Greta Reyntjens

Meerdaagse schildervakantie 06-08 t.e.m. 09-08-2018

Plaats: Renesse - Nederland
Hoofdverantwoordelijken: Mieke en Peter De Vet-Engering

Nieuwe suggesties voor het organiseren van schilderdagen zijn steeds welkom bij Monique en Jef.
monique.tevenie@aquarelinstituut.be

Inzendingen Aquarelinfo

Met klem vragen wij de leden van AIB die een tekst of aankondiging in Aquarelinfo willen plaatsen om zich stipt te houden aan de voorgeschreven deadlines.
De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun teksten.

Wij rekenen op uw begrip en medewerking.

heylen

PASSIE VOOR MEUBELN